

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Сумський державний університет
Навчально-науковий інститут бізнесу, економіки та менеджменту
Кафедра бухгалтерського обліку та оподаткування

«До захисту допущено»
Завідувач кафедри

_____Юлія СЕРПЕНІНОВА
_____ 2023 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня бакалавр

зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування»

освітньо-професійної програми «Облік і аудит»

на тему: Облік та аудит забезпечень на підприємстві

Здобувачки групи ОП-91-0а, Сенченко Анастасії Сергіївни

Кваліфікаційна робота бакалавра містить результати власних досліджень. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

_____ Керівник:

Кандидат економічних наук.,
старший викладач

А.С. Сенченко

_____ Н.В. Овчарова

Суми – 2023 рік

РЕФЕРАТ

кваліфікаційної роботи бакалавра на тему:
«Облік та аудит забезпечень на підприємстві»
студентки Сенченко Анастасії Сергіївни

Актуальність теми дослідження визначається тим, що підприємницькій діяльності притаманний досить високий рівень ризику виникнення витрат, що не були заплановані. Наслідком виникнення таких витрат може стати зниження рівня прибутковості або навіть збитковість. Для уникнення цього підприємства можуть створювати різні види резервів під майбутні витрати чи платежі.

Метою кваліфікаційної роботи бакалавра є дослідження теоретичних та практичних аспектів обліку та аудиту забезпечень майбутніх витрат, платежів та резервів, а також дослідження шляхів їх вдосконалення.

Об'єктом дослідження є процес формування, оцінювання, організації обліку та аудиту забезпечень на підприємствах.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних і практичних питань обліку та аудиту операцій з формування і використання забезпечень майбутніх витрат і платежів.

Під час виконання кваліфікаційної роботи бакалавра були використані такі методи: аналізу і синтезу, індукції і дедукції, групування і порівняння, наукова абстракція, табличний та схематичний методи – для наочного представлення результатів проведеного дослідження.

За результатами дослідження сформульовані такі висновки:

– забезпечення повинні формувати усі підприємства будь-якої організаційно правової форми та керуючись НПСБО 11 «Зобов'язання», НПСБО 26 «Виплати працівникам», НПСБО 7 «Основні засоби» та іншими нормативно-правовими актами;

- запропоновано удосконалити порядок коригування та обліку забезпечень на суми невикористаних відпусток та виплати відпусток, що невикористані у минулих періодах;

- розглянуто і запропоновано методика розрахунку забезпечення під матеріальне стимулювання та порядок його обліку;

- запропоновано основні положення щодо проведення інвентаризації забезпечень на виплату премій в межах методичного прийому внутрішнього аудиту, зокрема строків проведення, відображення коригування, фіксації результатів інвентаризації.

Результати роботи пройшли апробацію, а саме: участь у II Міжнародній науково-практичній конференції «Обліково-аналітичний та економіко-фінансовий інструментарій управління сучасним підприємством: міжнародний досвід».

Ключові слова: забезпечення майбутніх витрат і платежів, забезпечення під виплату відпускних, забезпечення виконання гарантійних зобов'язань; забезпечення матеріального заохочення.

Зміст кваліфікаційної роботи викладено на 60 сторінках, зокрема список використаних джерел із 52 найменувань, розміщений на 6 сторінках. Робота містить 5 таблиць, 13 рисунків, а також 13 додатків, розміщених на 14 сторінках.

Рік виконання кваліфікаційної роботи – 2023 рік.

Рік захисту роботи – 2023 рік.

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет
Навчально-науковий інститут бізнесу, економіки та менеджменту
Кафедра бухгалтерського обліку та оподаткування

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. зав. Кафедри

к.е.н., ст. викладач

_____ Олексіч Ж.А.

«__» _____ 2023 р.

ЗАВДАННЯ ДО КВАЛІФІКАЦІНОЇ РОБОТИ БАКАЛАВРА
на здобуття ступеня «бакалавр»
із спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
студента 4 курсу, групи ОП-91-оа
Сенченко Анастасії Сергіївни

1. Тема роботи: «Облік та аудит забезпечень на підприємстві», затверджена наказом від 25.05.2023 р. № 0568-VI
2. Термін подання студентом закінченої роботи: 12.06 2023 р.
3. Мета кваліфікаційної роботи бакалавра: дослідження теоретичних та практичних аспектів обліку та аудиту забезпечень майбутніх витрат, платежів та резервів, а також дослідження шляхів їх вдосконалення.
4. Об'єкт дослідження: процес формування, оцінювання, організації обліку та аудиту забезпечень на підприємствах.
5. Предмет дослідження: сукупність теоретичних, методичних і практичних питань обліку та аудиту операцій з формування і використання забезпечень майбутніх витрат і платежів.
6. Кваліфікаційна робота бакалавра виконується на матеріалах періодичних видань, наукової літератури, нормативно-правової бази, даних статистичних збірників.

7. Орієнтовний план випускної роботи, терміни подання розділів керівникові та зміст завдань для виконання поставленої мети

РОЗДІЛ 1. ОБЛІК ЗАБЕЗПЕЧЕНЬ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Термін подання: 01.05.2023 р.

Зміст конкретних завдань до розділу, які повинен виконати студент:

У розділі 1 розкрити сутність забезпечень, розібрати особливості їх класифікації, визнання та оцінки, розкрити особливості процесу обліку забезпечень, зробити висновки та запропонувати шляхи вдосконалення їх обліку на підприємстві.

РОЗДІЛ 2. АУДИТ ЗАБЕЗПЕЧЕНЬ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Термін подання: 19.05.2023 р.

Зміст конкретних завдань до розділу, які повинен виконати студент:

У розділі 2 дослідити теоретичні загальні основи аудиту забезпечень, розібрати особливості їх внутрішнього аудиту та запропонувати шляхи його вдосконалення.

8. Дата видачі завдання: 14.04. 2023 р.

Керівник кваліфікаційної
роботи бакалавра

Овчарова Н.В.

Завдання до виконання одержав

Сенченко А.С.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	7
РОЗДІЛ 1. ОБЛІК ЗАБЕЗПЕЧЕНЬ НА ПІДПРИЄМСТВІ.....	9
1.1 Економічна сутність, особливості оцінки та визнання забезпечень	9
1.2 Облік забезпечень на підприємстві.....	15
1.3 Удосконалення обліку забезпечень.....	23
РОЗДІЛ 2. АУДИТ ЗАБЕЗПЕЧЕНЬ НА ПІДПРИЄМСТВІ.....	32
2.1 Загальні засади аудиту забезпечень	32
2.2 Особливості внутрішнього аудиту забезпечень на підприємстві	38
2.3 Напрямки удосконалення внутрішнього аудиту забезпечень на підприємстві.....	46
ВИСНОВКИ	52
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	55
ДОДАТКИ	61

ВСТУП

Підприємницькій діяльності притаманний досить високий рівень ризику понесення витрат, які не були заплановані. Наслідком виникнення таких витрат може бути зниження рівня прибутковості або навіть збитковість. Для уникнення цього підприємства можуть створювати різні види резервів під майбутні витрати чи платежі. Формування таких резервів виконує функцію самострахування певних потенційних зобов'язань або витрат, коли не відома ні сума, ні час їх виникнення. Однак існують особливості класифікації таких забезпечень, їх визнання, оцінювання та обліку. Крім того, на сьогодні бухгалтер повинен знати існуючі механізми формування забезпечень і вміти обрати найкращий.

Тому дослідження обліку та аудиту забезпечень майбутніх витрат, платежів та резервів є досить актуальним.

Значний внесок у вирішення проблем обліку забезпечення майбутніх витрат, платежів та резервів на підприємствах України, внесли, зокрема: Голов С.Ф., Бутинець Ф.Ф., Качалін В.В., Осадчий Ю.І., Козлова М.О., Поліщук Р.І., Терещенко В.С. тощо. Однак разом з цим існують проблемні питання, пов'язані із механізмом утворення, обліком та аудитом забезпечень, які потребують удосконалення.

Метою кваліфікаційної роботи бакалавра є дослідження теоретичних та практичних аспектів обліку та аудиту забезпечень майбутніх витрат, платежів та резервів, а також дослідження шляхів їх вдосконалення.

Для досягнення даної мети було виділено наступні завдання:

- розглянути теоретичні питання щодо визначення сутності та значення забезпечення майбутніх витрат та платежів, дослідити його види;
- вивчити особливості, пов'язані з оцінюванням забезпечення майбутніх витрат та платежів;
- визначити теоретичні основи аудиту забезпечень;

- дослідити особливості обліку та аудиту забезпечень на підприємстві;
- запропонувати шляхи удосконалення обліку та аудиту забезпечень.

Об'єктом дослідження є процес формування, оцінювання, організації обліку та аудиту забезпечень на підприємствах.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних і практичних питань обліку та аудиту операцій з формування і використання забезпечень майбутніх витрат і платежів.

При написанні були застосовані наступні методи: аналізу і синтезу, індукції і дедукції, що були використані під час вивчення матеріалу та у процесі розробки класифікації забезпечень, групування і порівняння, наукова абстракція застосовувалася при вивченні окремих характеристик забезпечень, табличний та схематичний методи – для наочного представлення результатів проведеного дослідження.

Основними джерелами інформації є періодичні видання, наукова література, нормативно-правова база, дані статистичних збірників.

РОЗДІЛ 1. ОБЛІК ЗАБЕЗПЕЧЕНЬ НА ПІДПРИЄМСТВІ

1.1 Економічна сутність, особливості оцінки та визнання забезпечень

Важливим інструментом реагування на негативні зміни середовища функціонування суб'єкта господарювання є ризик-менеджмент. Реалізація завдань та цілей спрямованих на виявлення, аналіз та подальше регулювання ризиків потребує інформаційного забезпечення. Особлива роль в системі мінімізації та запобігання ризиків належить забезпеченням майбутніх витрат і платежів.

Базовими нормативами, що регулюють облік забезпечень є П(С)БО 11 «Зобов'язання» [25], а також міжнародні нормативи МСБО (IAS) 37 «Забезпечення, умовні зобов'язання та умовні активи» [24] та МСБОДС 19 «Забезпечення, непередбачені зобов'язання та непередбачені активи».

Формування забезпечень пов'язане із необхідністю розподілити у часі певні поточні витрати, що виникли в результаті певної події і можуть суттєво вплинути на фінансовий результат підприємства. Саме ця подія створює зобов'язання, яке потрібно обов'язково погасити і альтернативи погашенню нема. Отже, забезпечення тісно пов'язано із подією, зобов'язаннями, витратами.

Саме так визначає забезпечення НПСБО 11 «Зобов'язання»: забезпечення – це зобов'язання із невизначеною сумою або датою погашення [25]. Одночасно НПСБО визнає забезпечення як витрати.

Досить часто забезпечення розглядають як резерви. Це обумовлено, як правило, різним перекладом терміну «provisions» з МСБО 37. Проте ці поняття треба розмежовувати, оскільки забезпечення це особливі зобов'язання, а резерви це контрактивні статті, які регулюють порядок повноти відображення балансової вартості у фінансовій звітності.

Порівняння цих термінів дозволяє виділити відмінності між ними, а саме для зобов'язання чітко відома сума погашення та строки, а забезпечення передбачає невизначеність або суми, або строків погашення. Зобов'язання, що не можна достовірно оцінити за попередніми оцінками виділяють в окремий вид зобов'язання – забезпечення. Проте у будь-якому разі забезпечення є зобов'язаннями, бо як і зобов'язання, вони виникають тільки в результаті минулих подій.

У результаті дослідження сутності поняття «забезпечення» можна узагальнити його характерні ознаки:

- визнаються як зобов'язання;
- мають невизначений строк та суму погашення;
- одночасно є витратами;
- виникають в результаті минулих подій;
- погашення зобов'язань призведе до вибуття активів, що втілюють у собі економічні вигоди.

Крім того, забезпечення, що створюються на термін більше року відображаються за теперішньою вартістю і є резервами для покриття конкретних майбутніх витрат за рахунок власних витрат.

Для повного розуміння сутності забезпечень майбутніх витрат і платежів розглянемо їх види. Відповідно до п. 17 НПСБО 11 «Зобов'язання» забезпечення формуються для відшкодування певних майбутніх витрат [25]:

- резерв під відпустки працівникам;
- додаткове пенсійне страхування;
- погашення зобов'язань з гарантійних ремонтів;
- реструктуризацію;
- погашення щодо обтяжливих контрактів;
- інші витрати.

Більш деталізований перелік забезпечень наведено в інструкції № 291, зокрема, крім означених в стандартах виділяються ще призовий фонд (резерв виплат); резерв на виплату джек-поту, не забезпеченого сплатою участі у лотереї та матеріальне заохочення.

Кожен вид забезпечення має свої особливості та порядок оцінювання, які детально наведені в додатку Б.

Отже, узагальнюючи дані щодо характерних ознак забезпечень, можна стверджувати, що вони створюються з метою формування фінансових ресурсів для витрат, які потенційно можуть виникнути і різко вплинути на фінансовий результат підприємства. Тобто, основною метою створення забезпечень є страхування потенційних ризиків, пов'язаних із виплатою зобов'язань працівникам за відпустки та інші виплати матеріального заохочування, під реструктуризацію та відновлення земельних ділянок, під виконання гарантійних зобов'язань. Ще однією характерною ознакою таких зобов'язань є їх умовне (розрахункове) оцінювання. Необхідно звернути увагу, що національні стандарти не дають методики оцінювання більшості забезпечень. Проте це не є підставою для їх невизнання в обліку.

Вагоме значення для подальшого відображення та оцінки забезпечень має їх класифікація. Досить важлива, на нашу думку, є класифікації запропонована Головим С.Ф., який розподіляє забезпечення за характером зобов'язань (рис. 1.1) [6].

На порядок оцінки впливає поділ забезпечень вітчизняною та міжнародною практикою на довгострокові та поточні. Поточні забезпечення це забезпечення, погашення яких відбудеться в межах операційного циклу або 12 місяців з дати балансу. Якщо погашення передбачають більше цього строку, то це – довгострокові забезпечення.

Основна умова створення забезпечення – використання тільки на ті цілі, на які воно було створено.

Відмітимо, що вчені наводять дещо різні класифікації забезпечень, але можна відмітити, що всі вони ґрунтуються на класифікації приведеній в МСБО.

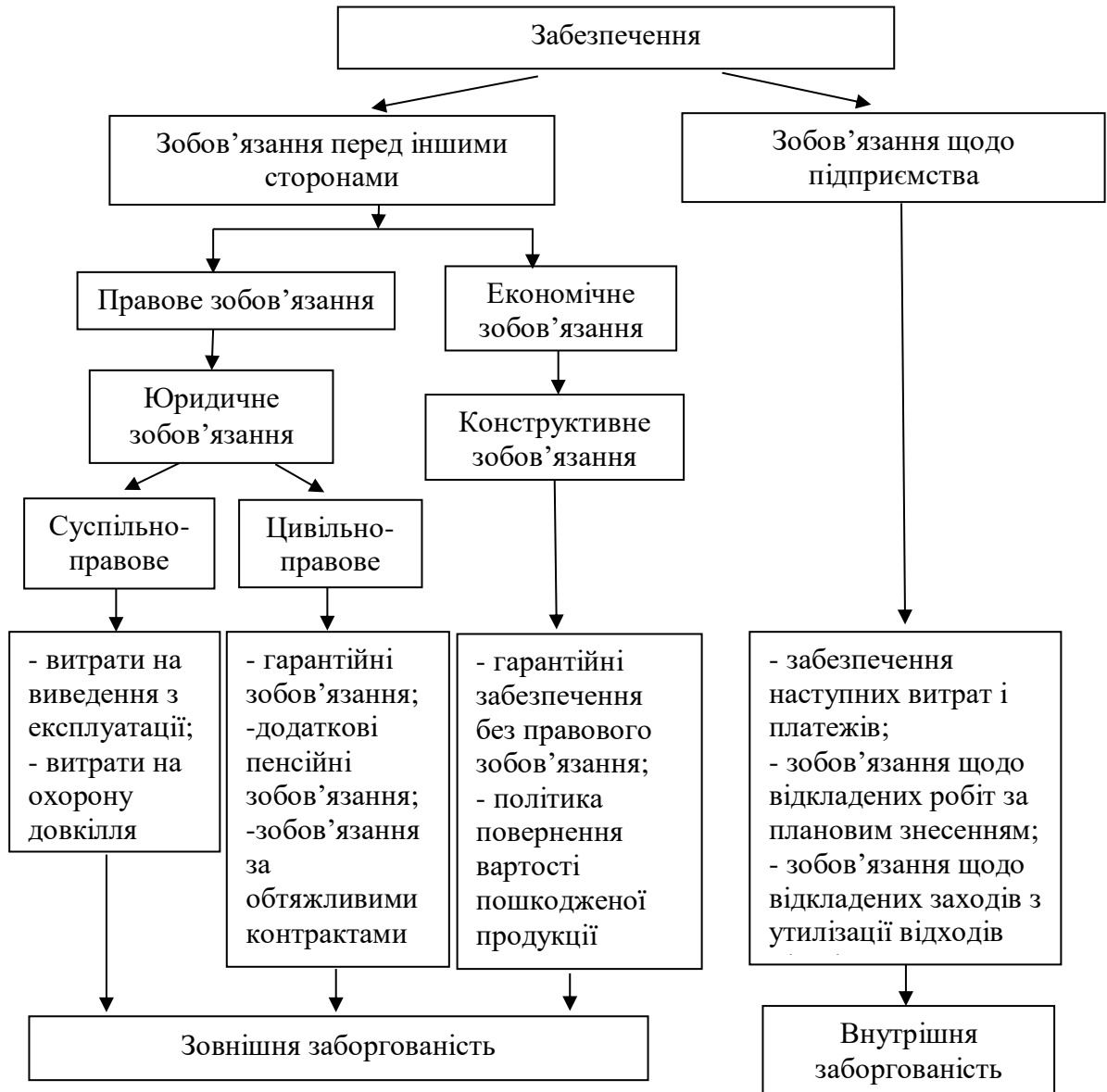

Рисунок 1.1 – Класифікація забезпечень за характером зобов'язань

Джерело: складено на підставі [6]

Наступним важливим положенням є визнання забезпечень в обліку. Визнання забезпечень має певні особливості. Так, згідно з МСБО 37

«Забезпечення, непередбачені зобов'язання та непередбачені активи» є, якщо існує:

- теперішнє зобов'язання, що виникло через минулі події;
- ймовірність вибуття активів, що втілюють економічні вигоди;
- зобов'язання можна достовірно оцінити [24].

Для визнання зобов'язань необхідним є виконання всіх цих умов одночасно. Надамо на рис 1.2 основні критерії визнання забезпечень.

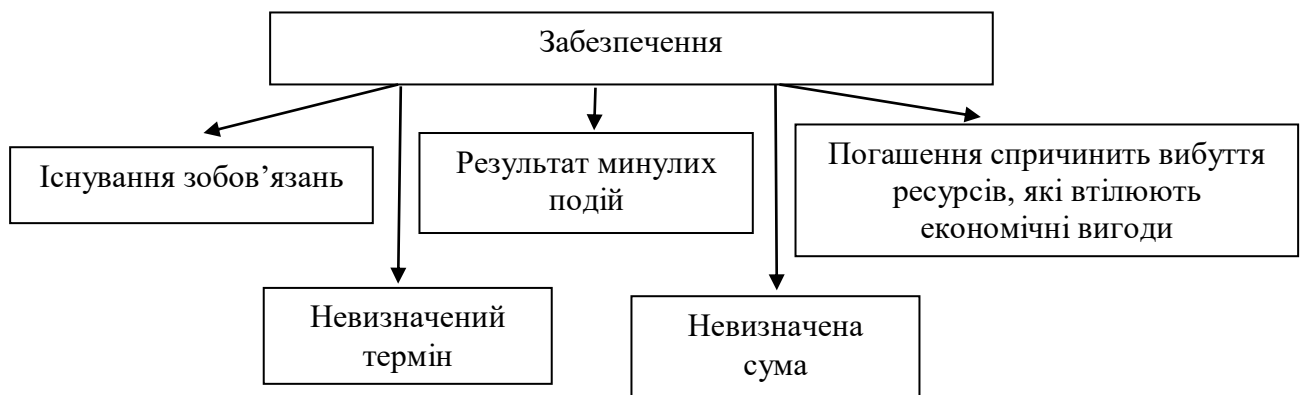

Рисунок 1.2 – Ключові ознаки визнання забезпечень

Джерело: складено на підставі [24]

Важливим критерієм визнання забезпечень є їх достовірна оцінка. При оцінюванні забезпечень потрібно урахувати відмінності у оцінюванні довгострокових та поточних забезпечень.

Довгострокові забезпечення оцінюються за теперішньою вартістю. Поточні забезпечення потрібно оцінювати за найкращою сумою витрат, які будуть понесені при погашенні зобов'язань. Тобто при оцінюванні забезпечень необхідно урахувати суму ресурсів, яку витратить підприємство на дату балансу. Однак якщо в майбутньому очікується яке-небудь відшкодування витрат, необхідних сьогодні для нарахування забезпечення в повному обсязі, то сума очікуваного відшкодування (наприклад, при капремонті основних засобів

це оціночна вартість зношених деталей) віднімається з розрахункової суми створюваного забезпечення [24].

При оцінюванні забезпечень МСБО 37 вимагає урахувати:

- усі ризики та невизначеності. Однак невизначеність не повинна призводити до формування надмірних забезпечень чи навмисного завищення зобов'язань;
- дисконтування довгострокових забезпечень та ризиків, характерних для такого зобов'язання;
- майбутні події, наприклад, законодавчі або технологічні зміни, якщо їх ймовірність виникнення висока;
- компенсації, якщо відомо, що вони будуть точно отримані у разі погашення зобов'язань.

Важливе значення класифікація забезпечень має і для податкового обліку. Так, відповідно до ПКУ, прибуток та податок на прибуток визначається за правилами бухгалтерського обліку, де відпускні та сума забезпечень, які створені для виплати відпускних є витратами згідно з НПСБО 16. Тому у податковому обліку такі забезпечення показують за правилами бухгалтерського обліку. Отже, забезпечення, що створені під відпускні не впливають на податковий облік.

Щодо інших видів забезпечень, то вони підлягають коригуванню. До їх обліку висувають більш жорсткіші вимоги. Так, ураховуючи вимоги ПКУ, аналітичний облік таких витрат необхідно вести в розрізі покупців та виконаних робіт, а також:

- при безкоштовному виправленні недоліків;
- компенсації витрат на усунення дефектів;
- пропорційне зменшення цін;
- розірвання договору та повернення грошової компенсації за придбаний товар.

- заміна товару на аналогічний;

Таким чином, забезпечення дозволить підприємству застрахувати майбутні витрати та оплату зобов'язань за ними. За природою забезпечення є зобов'язаннями з невизначеною сумою або датою погашення та виникають внаслідок минулих подій. Розгляд видів забезпечень дозволив виділити такі класифікаційні ознаки: за часом погашення, за видами витрат, за характером зобов'язань. Визнання забезпечень має свої особливості і пов'язано із обов'язковою умовою – виникненням в результаті минулих подій. Аналіз порядку оцінки забезпечень, дозволив виявити, що їх оцінювання залежить від таких чинників як ризики та невизначеність, а сума завжди буде дорівнюватися заборгованості перед контрагентом.

1.2 Облік забезпечень на підприємстві

Проведені дослідження економічної сутності забезпечень, вказують на те, що вони є специфічною економічною категорією, що відображається і в підходах до їх документального оформлення.

Документообіг з обліку забезпечень можна розглянути в залежності від стадії їх визначення (рис.1.3)

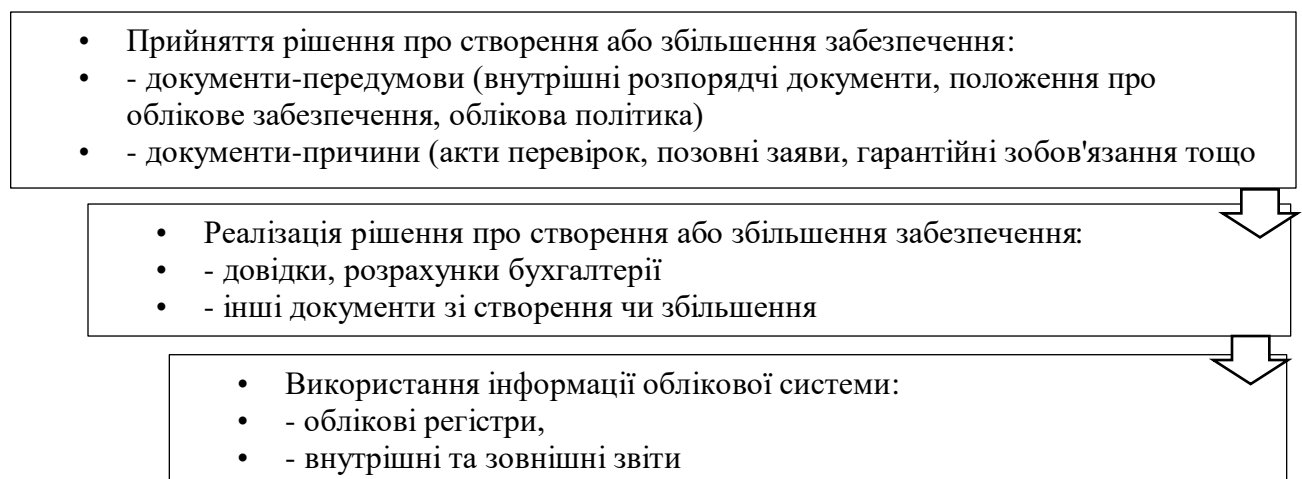

Рисунок 1.3 – Документування забезпечень відповідно до стадії їх визначення

Якщо розглядати облікову частину, то забезпечення майбутніх витрат і платежів відображаються в обліку переважно на підставі таких документів як: розрахунки бухгалтерії; наказ керівника підприємства; видатковий касовий ордер; виписки банку; довідки бухгалтерії тощо (Додаток В). Основними документами є бухгалтерські довідки, які, зважаючи на довільність їх оформлення, не завжди відповідають потребам користувачів.

В подальшому забезпечення на підставі первинних документів систематизуються в системі аналітичного та синтетичного обліку, враховуючи порядок утворення. Аналітичний облік здійснюється за видами забезпечень, напрямками формування та використання. Для синтетичного обліку використовуються рахунок 47 в розрізі субрахунків та системи реєстрів обліку, які прийняті в залежності від форми обліку на підприємстві. На рис. 1.4 відображена характеристика рахунку 47.

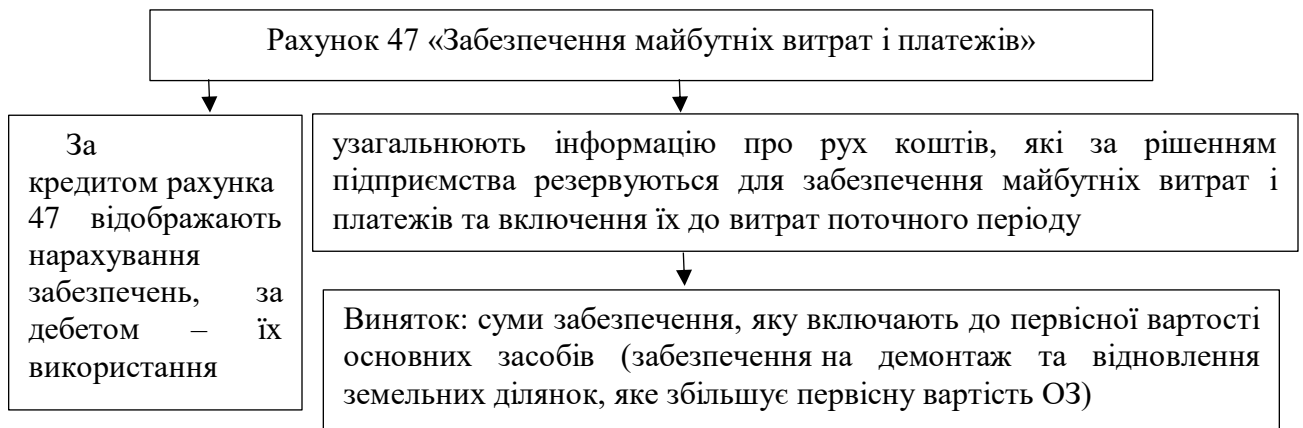

Рисунок 1.4 – Характеристика рахунку 47 «Забезпечення майбутніх витрат і платежів» [25]

Структура обліку на рахунку 47 включає різні складові, які відображають різні типи майбутніх витрат та платежів. Розглянемо найбільш розповсюджену в обліковій практиці структуру цього рахунку (рис 1.5).

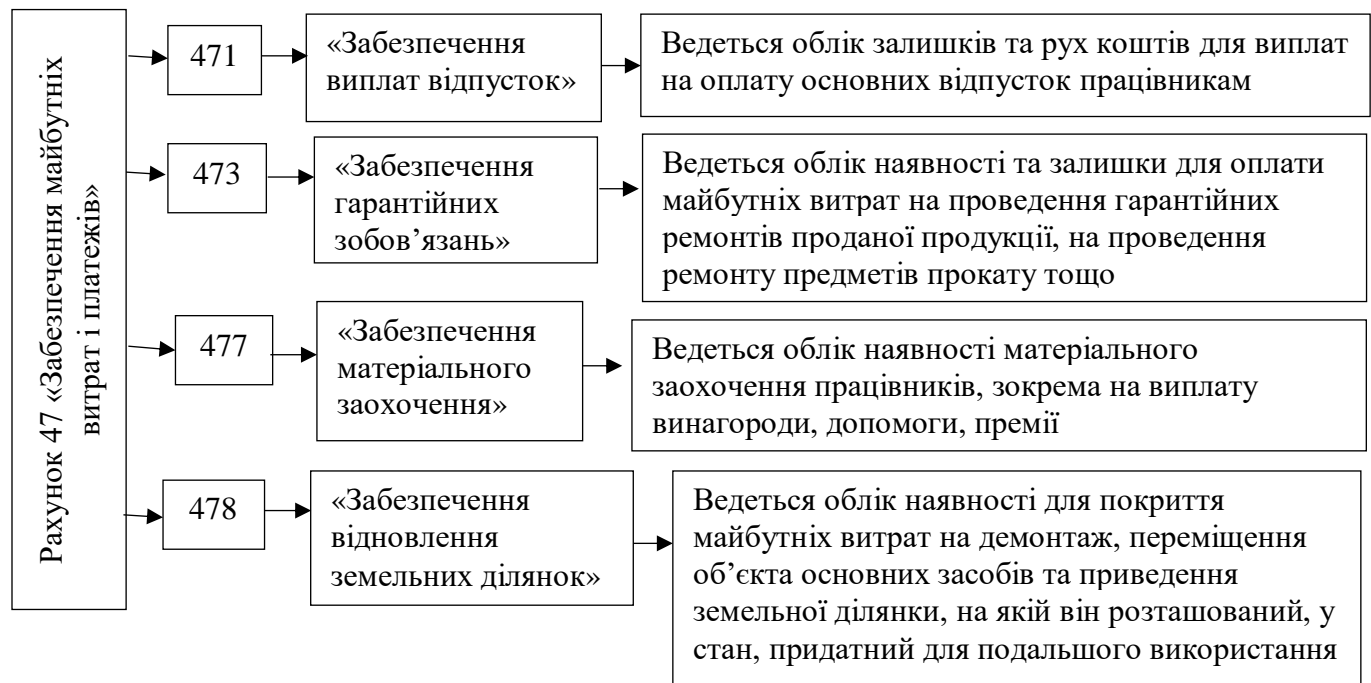

Рисунок 1.5 – Структура обліку на рахунку 47 «Забезпечення майбутніх витрат і платежів», що найчастіше застосовують у практиці бухгалтерського обліку

Джерело: складено на підставі [25]

Зважаючи на те, що забезпечення на виплату відпусток є обов'язковим в системі бухгалтерського обліку і вимагається на виконання не тільки національними стандартами обліку, але і визнається в складі витрат податковим законодавством детальніше розглянемо подальший облік на його прикладі.

Це забезпечення створюється у відповідності із нормами чинного законодавства, зокрема КЗпП, НПСБО 26, Методичних рекомендацій зі складання фінансової звітності та облікової політики підприємства.

Підприємство створює забезпечення тільки під основну, додаткові відпустки, додаткові соціальні відпустки працівникам, що мають дітей, компенсацію за невикористані відпустки та ЄСВ на відпустки.

Розрахунок розміру забезпечення під відпустки на підприємстві здійснюють в спеціальному розрахунку та бухгалтерській довідці. Використання забезпечення здійснюють при наявності розрахунково-платіжної відомості за

формою № П-6 та розрахунково-платіжної відомості (зведена) форма № П-7, що підтверджують нарахування відпускних, а також графіку відпусток.

Аналітичний облік забезпечення виплат відпусток здійснюється за видами витрат на відпустки і за працівниками.

НПСБО 11 зазначає, що сума забезпечень на виплату відпускних працівникам створюється щорічно. Щомісячно величину забезпечення розраховують як добуток фактично нарахованої заробітної плати і відсотку на забезпечення. Цей відсоток обчислюється як відношення річної планової суми до загального планового фонду оплати праці. При цьому обов'язково ураховують відрахування на ЄСВ.

Розглянемо механізм нарахування та використання резерву на виплату відпускних на практичній ситуації.

Плановий фонд оплати праці на підприємстві на 2022 рік складає 4 200 000 грн, а планова сума на оплату відпусток – 350 000 грн.

Коефіцієнт нарахування забезпечення дорівнює: $350\,000 \div 4\,200\,000 = 0,083$.

У січні заробітна плата працівникам становила 274 000 грн. Сума забезпечень на оплату відпусток: $274\,000 \times 0,083 \times 1,22 = 27\,745,24$ грн.

Зазначимо, що сума забезпечень на виплату відпусток працівникам в даному періоді склала: 8 039,75 грн – загального виробництва, 3 606,88 грн – працівникам загальновиробничого призначення, 8323,57 грн – адміністративному персоналу, 7 775, 04 грн – працівникам з відділу збуту.

Узагальнюючий (синтетичний) облік забезпечення ведеться на пасивному рахунку 47, який має субрахунки (за робочим Планом рахунків):

- 471 «Забезпечення виплат відпусток»;
- 474 «Забезпечення інших витрат і платежів».

Субрахунок 471 призначений для обліку забезпечення на оплату відпусток працівникам. Формування такого резерву залежить від кількості працівників та тривалості відпусток, що визначають за допомогою графіка відпусток.

Формування резерву відображається за кредитом субрахунку 471, а також показує величину невикористаного резерву на кінець звітної періоду.

Величина за кредитовими оборотами показує суму створеного забезпечення, за дебетом рахунку відображають утримання ЄСВ та використання забезпечення.

Відповідно до чинного законодавства створення забезпечень на оплату відпусток є обов'язковим. Здійснювати розрахунок резерву можливо за певні звітні періоди, обрані обліковою політикою. Проте відображати нарахування необхідно щомісячно і показувати їх у складі поточних витрат. При нарахуванні відпускних працівникам, сума відпусток не включається до витрат звітної періоду, а здійснюється за рахунок такого забезпечення.

Кореспонденції з нарахування та обліку забезпечень на виплату відпусток наведено в додатку Г.

Якщо відпускні виплачуються за рахунок витрат, то ці витрати визнаються у тому звітному періоді, в якому вони були понесені, відповідно до правил бухгалтерського обліку. Сума відпускних, виплачених працівникам, включається до собівартості реалізованої продукції і визнається тільки тоді, коли є факт визнання доходів від її реалізації.

Розглянемо особливості створення та використання забезпечення на виконання гарантійних зобов'язань. Документальне оформлення гарантійних зобов'язань та забезпечень за ними має важливе значення для їх обліку. Гарантійні відносини між споживачем та виробником оформлюються гарантійним талоном. При продажу товару чи продукції до експлуатаційних документів додаються ще талони на технічне обслуговування, але не обов'язково.

Після отримання товару на гарантійний ремонт виконавець такого ремонту надає споживачеві квитанцію, в якій зазначає усі недоліки та термін виконання ремонту. На такий товар або продукцію оформлюється технічно-облікова картка,

в яку вносять інформацію про бракований товар чи продукцію. Одночасно цей товар вносять до журналу обліку гарантійного ремонту.

Відповідно до «Порядку гарантійного ремонту (обслуговування) або гарантійної заміни технічно складних побутових товарів» товари, які є великогабаритними доставляються за рахунок продавця, виробника або ремонтника, а також і повертаються за їх же рахунок вже після гарантійного ремонту [33].

Після ремонту обов'язково повинна бути зроблена відмітка про закінчення його виконання. При передачі товару з гарантійного ремонту споживач перевіряє якість такого ремонту і робить відповідні відмітки у квитанції про його видачу.

Особливістю обліку забезпечень на гарантійні зобов'язання є їх відображення в складі витрат на збут – рахунок 93. Такий порядок обліку передбачений НПСБО 16 «Витрати» та одночасно є зобов'язаннями, що відповідає вимогам НПСБО 11 «Зобов'язання».

Облік покупців ведеться обов'язково і в паперовій і в електронній формі на підставі звітів, отриманих з сервісних центрів, що проводили гарантійний ремонт, в Книзі обліку покупців, що отримали гарантійну заміну товарів з гарантійного ремонту.

Це забезпечення створюється і може бути використаний для відшкодування лише витрат, пов'язаних з гарантійним ремонтом. Для обліку такого забезпечення призначено рахунок 473 «Забезпечення гарантійних зобов'язань». За кредитом цього рахунку відображається формування такого забезпечення, за дебетом – його використання або коригування для покриття витрат на гарантійний ремонт або технічне обслуговування.

Зауважимо, що методика розрахунку розміру забезпечення не описана жодним нормативним документом. Проте в бухгалтерському обліку для встановлення облікового значення такого забезпечення використовують два методи:

- обсяг виробництва готової продукції;
- обсяг реалізації готової продукції.

У практиці найчастіше використовують метод визначення розміру забезпечення в відсотках за методом обсягу реалізації готової продукції. При цьому для розрахунку беруть дані про фактичні гарантійні витрати за попередні 3-5 років. При умові відсутності такої інформації необхідно визначати відсоток резервування на підставі експертного судження фахівців підприємства або в фіксованій сумі на підставі обґрунтованого розрахунку.

Приклад обліку забезпечення на гарантійний ремонт наведено в додатку Д.

Розглянемо наступне забезпечення під відновлення земельних ділянок. Створення такого забезпечення регулюють НПСБО 7 «Основні засоби», НПСБО 11 «Зобов'язання» та Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку основних засобів.

Для обліку такого забезпечення передбачають субрахунок 478 «Забезпечення відновлення земельних ділянок». За кредитом цього рахунку обліковують створення такого забезпечення, а за дебетом використання. Розглянемо кореспонденцію рахунків за цим субрахунком у табл. 1.1.

Таблиця 1.1 – Відображення господарських операцій з нарахування та використання забезпечень на відновлення земель

№ з/п	Зміст господарської операції	Дт	Кт	Сума, грн
1	Створено забезпечення на відновлення земель	151, 152	478	15 200
2	Здійснені витрати на демонтаж, переміщення основних засобів і відновлення земельних ділянок включено до первісної вартості об'єкта основних засобів	10	151, 152	15 200
3	Використано забезпечення на покриття витрат на демонтаж, переміщення основних засобів і відновлення земельних ділянок	478	631	15 200

Аналітичний облік забезпечення на відновлення земельних ділянок ведеться окремо за кожним об'єктом основних засобів, щодо витрат на майбутнє знесення, та відновлення земель, на якій він був створений.

Що стосується відображення забезпечення у фінансовій звітності, то забезпечення відображається в розділі пасиву балансу (фінансової звітності) у рядку 1660 «Поточні забезпечення» у складі поточних зобов'язань. Крім того, підприємства повинні розкривати додаткову інформацію про забезпечення у примітках до фінансової звітності, зокрема:

- призначення створення забезпечень, а також суми або час й очікуваний строк їх погашення;
- розмір використаного забезпечення впродовж звітного періоду;
- невикористану суму забезпечення, а також суму, на яку відкоригували забезпечення.

Довгострокові забезпечення відображаються у складі довгострокових зобов'язань і забезпечень розділу II Пасиву Балансу за статтею 1520 за теперішньою вартістю.

Таким чином, значення і сутність забезпечень полягає у рівномірному розподілі витрат на оплату відпусток впродовж року, що позитивно впливає на фінансовий результат під час масових виплат відпускних, а також на показники фінансової звітності. Забезпечення повинні формувати усі підприємства будь-якої організаційно правової форми та керуючись НПСБО 11 «Зобов'язання», НПСБО 26 «Виплати працівникам», НПСБО 7 «Основні засоби» та іншими нормативно-правовими актами. Дослідження стану методики обліку формування та використання забезпечення на виплату відпускних на підприємстві відповідає вимогам НПСБО та ПКУ. Так, на підприємстві забезпечення створюються щомісячно із застосуванням методики визначеної в національних стандартах, сам розрахунок здійснюють у бухгалтерській довідці. Проте у ході дослідження нами було виявлено, що певні підприємства на кінець звітного періоду не здійснюють

коригування ні сальдо забезпечення за субрахунком 471, ні сформованих сум, що є відхиленням від методики його обліку. Крім того, у ході дослідження нами було з'ясовано, що жодний нормативний документ не містить методики розрахунку та обліку забезпечень на матеріальне заохочення. Наукові публікації також мають обмежену інформацію щодо даного питання.

1.3 Удосконалення обліку забезпечень

Проведення дослідження економічної сутності, класифікації, питань визнання та оцінки складових забезпечень, первинного аналітичного та синтетичного обліку вказує, що існуючі нормативи з обліку та відображення забезпечень потребують подальшого вдосконалення в частині організаційно-методичних засад створення забезпечень та їх використання.

До основних проблем з питань обліку забезпечень можна віднести такі:

- законодавчо затверджені методики створення забезпечень, зокрема кількісні границі кількісного оцінювання ризиків та ймовірності погашення боргу;
- єдині форми первинних документів, що підтверджують факт формування, коригування забезпечень витрат та платежів;
- єдині методики створення, коригування та відображення забезпечень в обліку в системі бухгалтерських рахунків.

Враховуючи означені проблеми, підприємства повинні більшу увагу приділяти висвітленню питань забезпечень наступних витрат та платежів у внутрішніх регламентах, зокрема, розкриваючи визначені на рис. 1.6 складові методики.

Для забезпечення користувачів достовірною інформацією про наявні ризики щодо майбутніх витрат і платежів скористаємося пропозицією Н.М. Воськало щодо розподілу забезпечень на довгострокові та поточні, що будуть

враховувати вимоги законодавства про необхідність розкриття рівня ризиків та чинників, що впливають на них, зокрема соціальні, технологічні, екологічні.

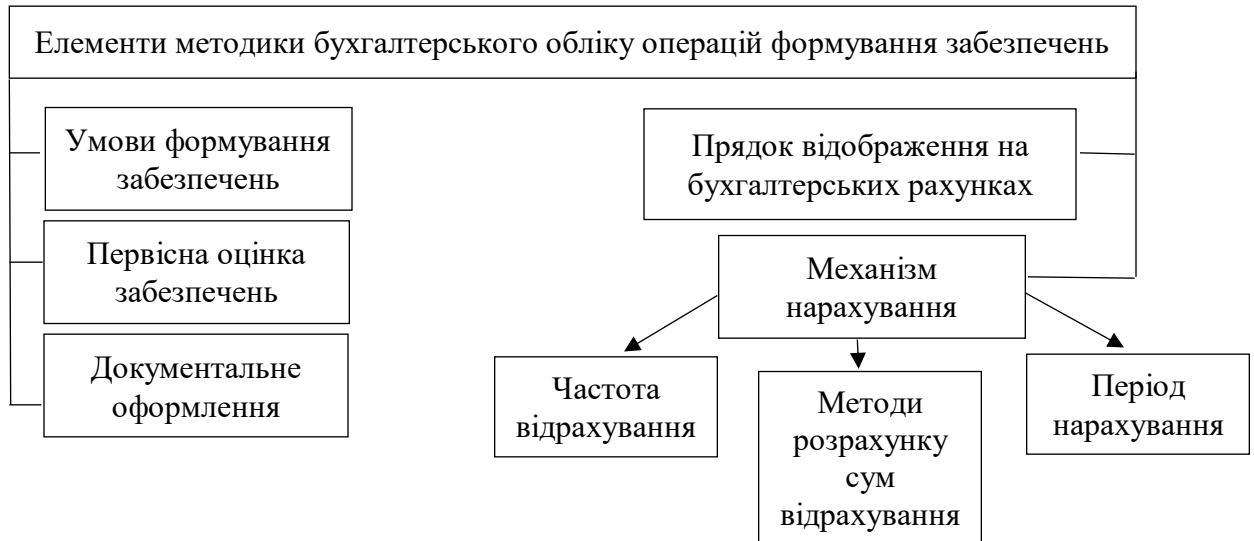

Рис. 1.6 – Елементи методики бухгалтерського обліку операцій формування забезпечень

Джерело: авторська розробка

Ураховуючи пропозиції автора пропонуємо для підприємства наступну структуру рахунку 47 «Забезпечення майбутніх витрат і платежів» (рис. 1.7).

Крім того, треба звернути увагу, що більшість підприємств вважають, що створивши забезпечення вони виконують вимоги та в подальшому його не коригують. Проте, відповідно до НПСБО 11 залишок забезпечень потрібно переглядати на кожну дату балансу і за потреби коригувати.

Коригування забезпечень здійснюють раз на рік перед складанням річної фінансової звітності, за результатами річної інвентаризації. Проводять таку інвентаризацію за два місяці до дати балансу.

Отже, впродовж звітного періоду можливі дві ситуації коригування резерву на відпустки:

- збільшення забезпечення – донарахування відбувається за загальним правилом;

– зменшення забезпечення шляхом:

а) коригування за допомогою субрахунку 719 «Інші доходи від операційної діяльності», якщо забезпечення відображалося через рахунки 9 класу;

б) коригування за методом червоного сторно, якщо забезпечення створювалося за рахунками 15 або 23.

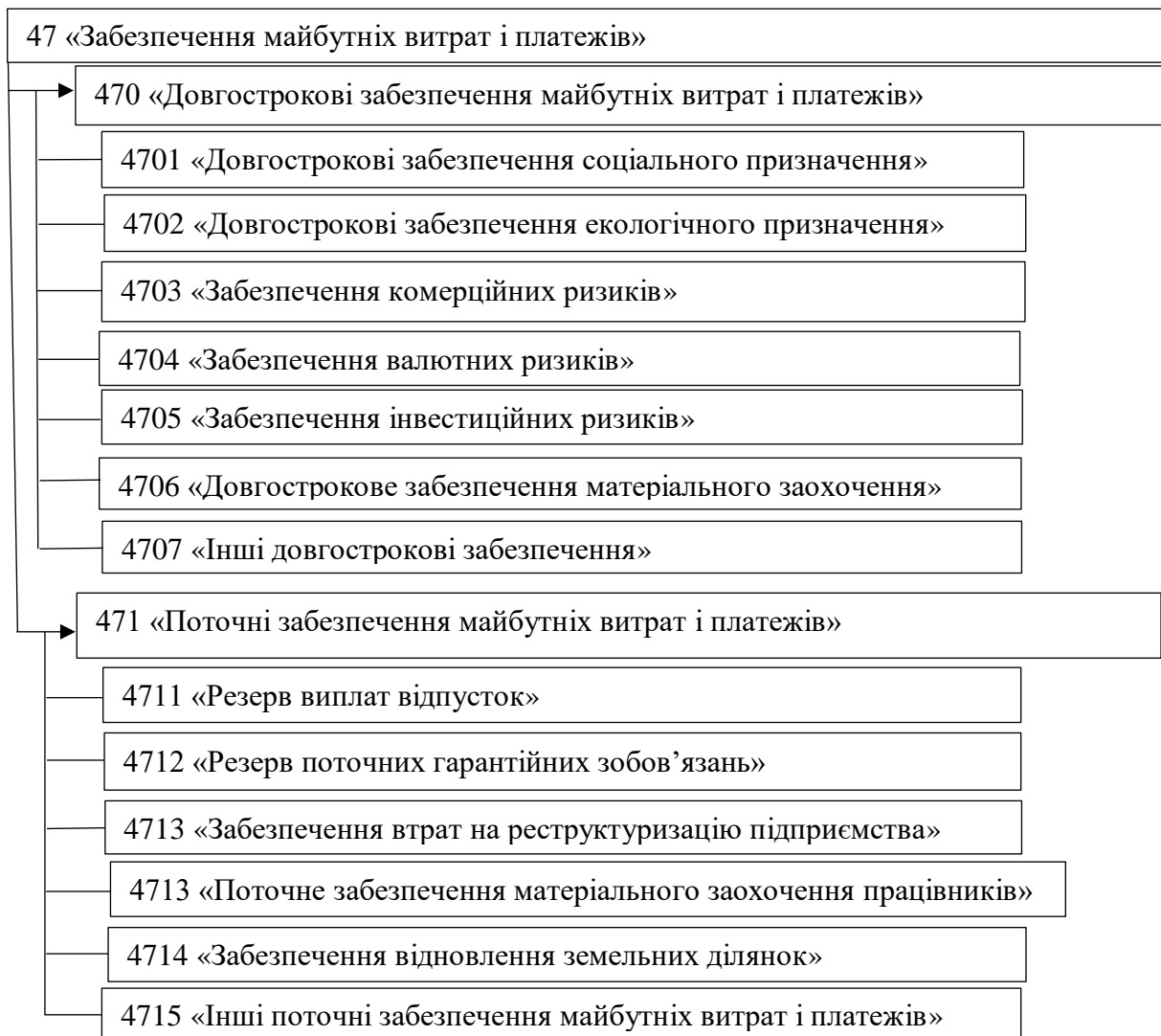

Рисунок 1.7 – Запропонована структура рахунку 47 «Забезпечення майбутніх витрат і платежів»

Джерело: складено на підставі [4]

Під час інвентаризації спочатку перевіряють правильність нарахування резерву, а потім його використання протягом року.

Залишок резерву на оплату відпускних здійснюють за допомогою певного розрахунку, що базується на кількості днів невикористаної працівниками щорічної відпустки та на середньоденній оплаті праці працівників. При цьому середня заробітна плата розраховується до норм Порядку № 100.

Тому під час інвентаризації забезпечення необхідно:

- встановити кількість днів невикористаної відпустки працівниками за підрозділами;
- розрахувати середню зарплату за день;
- визначити суму залишку резерву відпусток;
- порівняти розраховану суму резерву і сальдо забезпечення за даними обліку.

Розрахунок залишку резерву здійснюють за формулою:

$$\text{ФОП} \div (\text{КД} - \text{Св} - \text{В}) \times \text{Двід} \times \text{Кесв} \quad (1.1)$$

де ФОП – фактично нарахована зарплата за попередні 12 календарних місяців або за фактично відпрацьований період (з 1 по 1 число), якщо працівник пропрацював менше ніж рік;

КД – кількість календарних днів у розрахунковому періоді;

Св- кількість святкових і неробочих днів у розрахунковому періоді;

В – час, протягом якого працівник не працював відповідно до чинного законодавства або з інших поважних причин і за ним не зберігався заробіток або зберігався частково в розрахунковому періоді;

Двід – кількість невикористаних днів відпустки;

Кесв – коефіцієнт нарахування ЄСВ.

При проведенні інвентаризації не можна враховувати дні невикористаної відпустки за попередні роки. Під час інвентаризації застосовують графік відпусток на поточний рік і використані відпустки за поточний рік.

Розглянемо на прикладі розрахунок залишку забезпечення за звітний період за допомогою запропонованої методики. Для цього нам потрібна інформація про кількість днів невикористаної щорічної відпустки щодо кожного працівника та середньоденну зарплату кожного із працівників, що має дні невикористаної відпустки.

За результатами інвентаризації 2022 р. невикористані відпустки були виявлені у двох працівників:

Шимко В.Д. директор – 10 днів;

Фрід К.Л. працівник відділу збуту – 7 днів. Впродовж року мав 5 днів неоплачуваної відпустки за власний рахунок.

Розрахунки надамо у Додатку К.

За даними бухгалтерського обліку залишок резерву відпусток на 31.12.22 складав:

За рахунком 92 «Адміністративні витрати» – 9 000,00 грн.

За рахунком 93 «Витрати на збут» – 4 000,00 грн.

А за нашими розрахунками 8 294,66 грн. та 5 300, 69 грн. відповідно.

Отже, сальдо резерву для адміністративних витрат більше розрахованого залишку, а за витратами на збут – менші. Проведемо коригування залишків за рахунками 92 та 93 за даними обліку до фактично розрахованих (табл. 1.2).

Таблиця 1.2 – Порядок коригування забезпечення на виплату відпусток

№ з/п	Зміст господарської операції	Дт	Кт	Сума, грн
1	На дату балансу зменшений залишок резерву для адміністративного персоналу	471	719	705,34
2	На дату балансу донарахований залишок для працівників відділу збуту	93	471	1 300,69

Звернемо увагу, що на підприємстві трапляються випадки коли працівник бере відпустку, яку не використав за минулі періоди. Проте оплачують на підприємстві таку відпустку за рахунок резерву поточного року, що є порушенням методики створення і використання резерву на виплату відпусток. Відповідно до НПСБО 11 резерв на відпустки можна використовувати тільки за той звітний період для якого він створений. Відпустки за минулі періоди потрібно оплачувати за рахунок поточних витрат залежно від того, до якої категорії відноситься працівник.

Нарахування резерву відпустки для їх оплати за минулі періоди слід здійснювати за правилами НПСБО 6, що передбачає, що такий резерв є виправленням помилки або зміною облікової політики. При цьому передбачається коригування сальдо рахунку 44 «Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)». На дату коригування сума резерву, що створена для покриття витрат на виплату відпусток за минулі періоди, обліковуються на рахунку 44, а для звітного у складі витрат звітного періоду.

Коригувальні записи та створення резерву на оплату невикористаних відпусток минулих років здійснюють у бухгалтерській довідці за методикою, що прийнята для розрахунку сум відпускних.

Пропонуємо наступну кореспонденцію для коригування використання забезпечення для виплати відпусток минулих періодів (табл. 1.3).

Таблиця 1.3 – Відображення в обліку виплати відпускних сум, що відносяться до минулих періодів

№ з/п	Зміст господарської операції	Дт	Кт	Сума, грн
1	Здійснено нарахування резерву на оплату відпусток за попередні періоди 2020-2021	441	471	7 003,75
2	Використано резерв на оплату відпусток, що невикористані у 2020-2021 рр.	471	661	7 003,75

Враховуючи, те що працівники виступають найбільш цінним ресурсом для суб'єкта господарювання, то він прямо зацікавлений в мотивації працівників. Актуальним способом є надання матеріального заохочення.

Досвід свідчить, що більшість українських підприємств не приділяють належної уваги положенням трудових договорів, договорам із профспілками, якщо вони є, внутрішнього регламенту з питань оплати праці. Усе це може призвести до неточного відображення в звітності зобов'язань щодо виплати матеріального заохочення, а саме часткове викривлення їх даних. Проте застосування резервів та їх коригування дозволяє оптимізувати витрати в податковому обліку, що позитивно впливає на характер витрат та їх величину. Відповідно до чинного законодавства премії та інші заохочувальні виплати потрібно здійснювати через забезпечення, створене для цих цілей [48].

Механізм створення таких забезпечень в національних стандартах неописаний. Проте МСБО 19 зазначає, що існує два методи: актуарний і метод нарахування прогнозованих одиниць.

Розглянемо методику розрахунку забезпечення на матеріальне заохочення на прикладі.

Підприємство з метою мотивації працівників та зменшення плинності кадрів з 01.01.2020 р. запровадило систему нарахування премій у розмірі місячного окладу для працівників, що працюють на підприємстві три роки і на цю дату перебувають у штаті.

У даному випадку нарахування премій краще здійснювати через створення забезпечень, а інакше тягар виплати премії через три роки ляже на витрати і викривить фінансові показники підприємства. Крім того, потрібно ураховувати, що працівник заробляє цю премію впродовж трьох років, отже, і накопичення цієї премії необхідно розподілити на три роки.

Відповідно до НПСБО 26 такі виплати відносяться до інших довгострокових виплат працівникам.

Економічні показники підприємства за 2020 рік наступні:

- на 31.12.2020 р. – фактичний рівень виплат на зарплату та ЄСВ на підприємстві – 500 000 грн;
- право на виплату такої премії належить 70 % працівників, що перебувають у штаті;
- річний приріст виплат за попередні роки 5 %;
- ставка для дисконтування – 15 % річних;
- фактичний рівень виплат на зарплату та ЄСВ на 31.12.2022 551250 грн.

Розрахунок забезпечень під таку премію необхідно здійснити у такій послідовності:

1. Розраховують прогнозну суму місячних виплат через два роки.
2. Розраховують теперішню вартість місячних виплат через два роки.
3. Здійснюють коригування суми на ймовірність виконання умови преміювання.
4. Розраховують частину премії, що відноситься до 2020 року.
5. Розраховують частину премії, що відноситься до 2021 року.
6. Розраховують частину премії, що відноситься до 2022 року.
7. Відображення в обліку і звітності залишків за забезпеченням для преміювання.

Розрахунок забезпечення на преміювання та відображення його нарахування здійснюють у бухгалтерській довідці. Розрахунок надамо у Додатку Л.

Узагальнимо дані розрахунку забезпечень на преміювання за роками (табл. 1.4).

Таблиця 1.4 – Величина забезпечень на виплату премії за роками, грн

Роки	2020	2021	2022
Величина забезпечень на виплату премії	97 259	223 696	385 875

Зважаючи на вище запропоновану нами структуру рахунку 47, для обліку такого забезпечення пропонуємо застосовувати субрахунок 477 «Забезпечення матеріального заохочення» у розрізі субрахунків:

4706 – довгострокове забезпечення матеріального заохочення;

4713 – поточне забезпечення матеріального заохочення працівників.

Відображення в обліку створення такого забезпечення із застосуванням запропонованих субрахунків надамо у Додатку М.

Таким чином, у ході дослідження нами було виявлено, що невикористані працівниками відпустки можуть призвести до завищення або заниження витрат підприємства. Такі відхилення в обліку можуть призвести до ризику податкових порушень. З метою усунення цих недоліків нами запропоновано удосконалити порядок коригування та обліку забезпечень на суми невикористаних відпусток та виплати відпусток, що невикористані у минулих періодах. Крім того, у ході дослідження нами було з'ясовано, що жодний нормативний документ не містить методики розрахунку та обліку забезпечень на матеріальне заохочення. Наукові публікації також мають обмежену інформацію щодо даного питання. З метою удосконалення нами було розглянуто і запропоновано методика розрахунку забезпечення під матеріальне стимулювання та порядок його обліку.

РОЗДІЛ 2. АУДИТ ЗАБЕЗПЕЧЕНЬ НА ПІДПРИЄМСТВІ

2.1 Загальні засади аудиту забезпечень

Економічна еволюція в Україні змусила по-новому поглянути на облік і контроль. Керівники різного рівня, обліковий персонал підприємств і аудитори зрозуміли, що необхідно впроваджувати міжнародний досвід аудиту в діяльність суб'єктів господарювання з метою перевірки достовірності обліку та показників фінансової діяльності.

Проведення аудиту для певних підприємств є обов'язковою процедурою, що дозволяє підтвердити достовірність обліку та уникнути помилок. Кожна аудиторська перевірка має певну послідовність аудиторських процедур.

Проведення аудиту на підприємстві допомагає не тільки виявити недоліки в обліку, але й дозволяє розробити пропозиції щодо раціонального використання ресурсів.

Аудит забезпечень під майбутні витрати і платежі є досить трудомістким процесом, що потребує глибокого розуміння нормативно-правової бази, НПСБО, МСА, та галузеві особливості щодо витрат.

Основними елементами аудиту забезпечень для гарантування послідовності реалізації його етапів вважаються:

- мета і завдання аудиту забезпечень;
- джерела інформації;
- методи та прийоми аудиту.

Розглянемо основні елементи аудиту забезпечень (рис. 2.1).

Проведемо більш детальне дослідження основних елементів методології аудиту забезпечень.

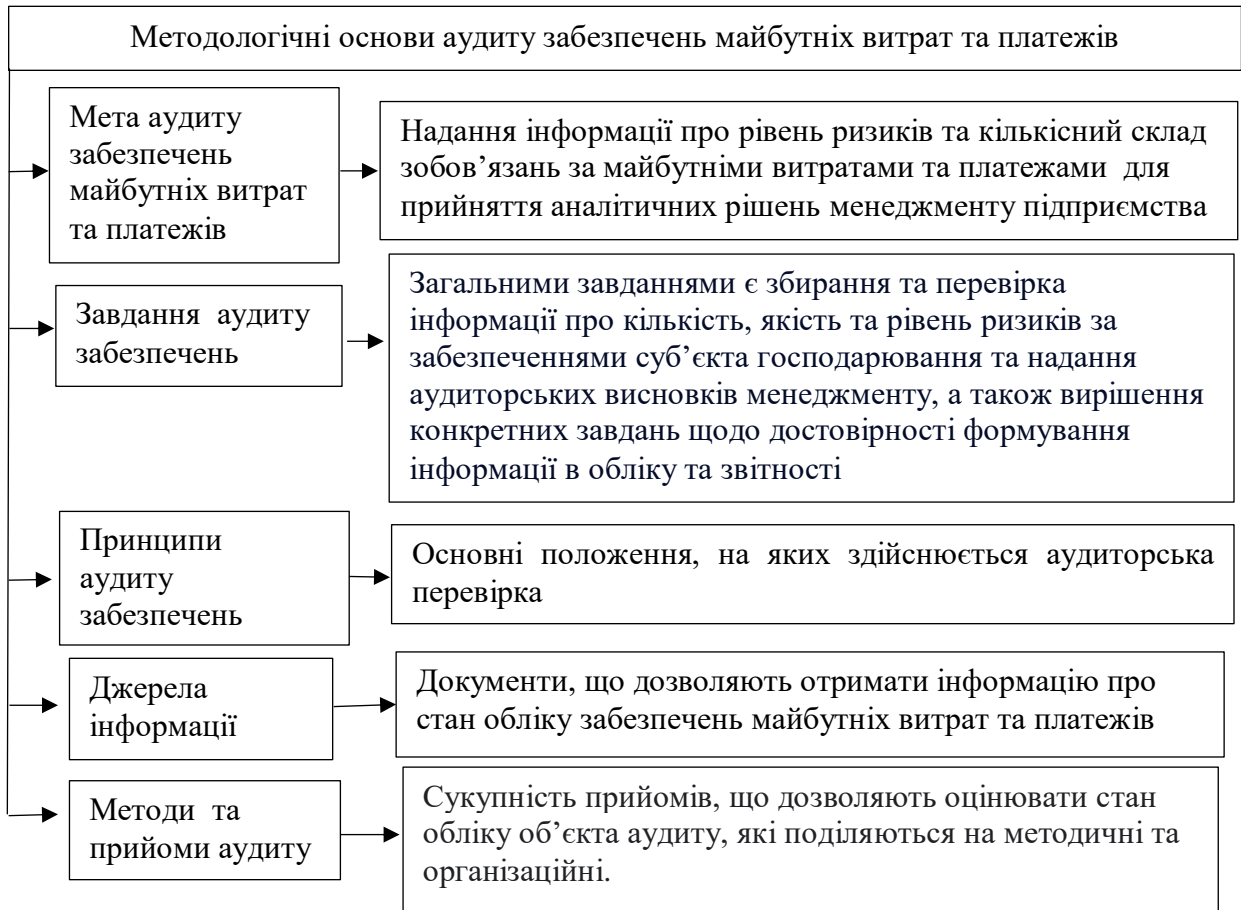

Рисунок 2. 1 – Методологічні основи аудиту забезпечень майбутніх витрат та платежів

Джерело: авторська розробка

Основним завданням аудиту забезпечень є:

- оцінка рівня обліку забезпечень, кваліфікації облікових працівників, якість обробки інформації;
- правильність й законність здійснення бухгалтерських записів;
- надання рекомендацій щодо усунення недоліків в обліку, що безпосередньо впливають на достовірність показників;
- здійснення оцінювання забезпечень та чинників, що можуть вплинути на кінцевий результат підприємства.

Якщо перевірку здійснює внутрішній аудитор, то він також за результатами перевірки складає висновок, надає оцінку, рекомендації або поради, що необхідні для прийняття управлінських рішень.

Основними принципами аудиту забезпечень має бути:

- реальність, що передбачає чи дійсно операції були відображені в обліку;
- повнота – чи в повному обсязі відбулося відображення операції;
- оцінювання – щодо достовірності розрахунку суми забезпечення;
- своєчасність передбачає, що витрати відповідають принципам бухгалтерського обліку та фінансової звітності, зокрема періодичності.

Для перевірки використовують інформацію із таких джерел:

- наказ про облікову політику;
- документи, що регламентують облік забезпечень;
- планово-нормативна інформація щодо показників необхідних для розрахунку забезпечень;
- документи, що відображають результати попередніх перевірок;
- необхідні графіки та первинні документи;
- реєстри синтетичного та аналітичного обліку;
- фінансова звітність.

Важливим елементом аудиту та його сутністю є методи та прийоми. Загальноприйнято, що методи поділяються на: методичні прийоми проведення та прийоми організації. До методів перевірки відносять: обстеження, хронометраж, інвентаризація, комплексні та тематичні перевірки, експертиза, прийоми порівняльного і фактичного аналізу, інформаційне моделювання, дослідження документації (рис. 2.2).

Аудиторську перевірку забезпечень проводять в певній послідовності, зокрема за такими етапами:

- підготовчий;
- планування;
- одержання аудиторських доказів;
- формування висновку аудитора.

Рисунок 2.2 – Основні методи аудиту забезпечень

Джерело: складено автором на підставі [3]

На першому етапі обговорюють умови перевірки та укладають договір. Крім того, на цьому етапі визначаються з предметом та об'єктом аудиту на підприємстві, нормативно-правовою базою, що регулює цю ділянку обліку, зокрема з нарахування та списання таких забезпечень, вивчається фінансова та статистична звітності, внутрішні документи підприємства.

Планування перевірки необхідне для визначення найбільш важливих ділянок аудиту, оперативного виявлення та вирішення потенційних проблем, якісної організації аудиту [23].

Для складання об'єктивного висновку щодо правильності обліку забезпечень та відображення їх в фінансовій звітності, аудитор повинен отримати неупереджені та достатні підтвердження, що інформація, отримана із різних бухгалтерських джерел є достовірною. Отже, це вимагає від аудитора ретельно, при плануванні перевірки, віднестися до визначення мети, завдань та вибору методики проведення аудитування такої ланки обліку.

Аудитору потрібно передбачити в плані такі процедури:

- збір аудиторських доказів, щодо необхідності нарахування забезпечень;
- проведення перерахунку величини забезпечень;
- перевірка повноти розкриття інформації про підстави та розміри створення забезпечень [22].

Планування здійснюють з урахуванням рівня ризику наявності помилок за цією ділянкою обліку та відповідність розкриття інформації про забезпечення у фінансовій звітності.

На цьому етапі складається план та графік перевірки, зокрема методика та техніка аудиту, послідовність дій аудитора, здійснюється розподіл роботи, уточнюється інформація, що була зібрана на першому етапі, з подальшим її аналізом. Обов'язково розробляються робочі документи аудитора і визначаються строки проведення перевірки.

Важливим етапом перевірки є перевірка правильності їх оцінювання. Забезпечення виражаються тільки в вартісній формі. При оцінюванні забезпечень потрібно ураховувати, що забезпечення є зобов'язаннями з невизначеною сумою чи датою погашення, що виникають в результаті минулих подій та їх погашення призведе до вибуття активів, що втілюють у собі економічні вигоди. При цьому

вони одночасно є витратами і їх величина може бути розрахована, тобто при їх оцінюванні застосовують методи оцінювання, що обирає підприємство. При цьому важливо аудитору перевірити правильність визнання забезпечень, так як забезпечення можуть бути довгостроковими і поточними. Отже, для оцінювання поточних забезпечень повинна використовуватися вартість погашення, а при оцінюванні довгострокових – теперішня вартість зобов'язань.

Під час дослідження документів, операцій і записів із створення і використання забезпечень аудитор повинен визначити можливі порушення НПСБО 11 «Зобов'язання» та НПСБО 26 «Виплати працівникам». Типовими питаннями, зокрема є:

- методика розрахунку забезпечень;
- визнання забезпечень;
- класифікація забезпечень на довгострокові та поточні;
- внесення до складу витрат забезпечень, що включаються до первісної вартості основних засобів;
- коригування залишку забезпечень в кінці звітного періоду;
- проведення інвентаризації забезпечень;
- правильність розрахунку фонду оплати праці для визначення величини забезпечень для виплати відпусток та преміювання тощо.

На останньому етапі здійснюють формулювання виявлених проблем в обліку забезпечень майбутніх витрат і платежів, що опрацьовуються та складаються висновки.

Документальне оформлення аудиту визначено МСА 230 «Аудиторська документація». Цей стандарт визначає систему оформлення та зберігання робочої документації аудитора. Особливу увагу необхідно приділити аналітичним процедурам та їх результатам.

Після опрацювання результатів перевірки аудиторські висновки надаються керівникові у формі пропозицій щодо усунення виявлених проблем.

Таким чином, дотримання усіх елементів та етапів аудиторської перевірки дозволить правильно оцінити стан обліку забезпечень на підприємстві. При цьому важливе значення має робоча документація аудитора, оскільки вона повинна трактуватися однозначно усіма аудиторами та бути зрозумілою для фахівців. При наступній перевірці документація попередніх перевірок дозволить зрозуміти сутність і мету попереднього аудиту забезпечень та зробити висновки без додаткових процедур.

2.2 Особливості внутрішнього аудиту забезпечень на підприємстві

Одним із видів внутрішньогосподарського контролю є внутрішній аудит і він являє собою організовану систему контролю, яка діє в інтересах керівництва. Регламентується внутрішній аудит на підставі внутрішньої нормативної бази.

Відповідно до чинного законодавства організація внутрішнього контролю покладена на керівництво суб'єкта господарювання, і саме керівництво приймає рішення за результатами перевірки. Відповідальність за проведення аудиту покладена на головного бухгалтера, в його компетенції є забезпечення дотримання чинного законодавства щодо організації обліку, відображення господарських операцій згідно з національними стандартами обліку.

Внутрішній аудит на підприємстві найчастіше направлений тільки на попередження, виявлення і виправлення суттєвих помилок та відхилень, що впливають на показники фінансової звітності. Відповідальність за проведення контролю за нарахуванням і використанням забезпечень на підприємстві покладено на головного бухгалтера.

Зазвичай підприємства створюють лише один вид забезпечення – забезпечення на виплату відпускних.

У ході дослідження було виявлено, що основними помилками на практиці при обліку забезпечення на виплату відпусток є те, що:

- розрахунок середньої заробітної плати здійснюють без врахування окремих норм Положення 100, зокрема неправильно визначений розрахунковий період та кількість днів в ньому, до розрахунку включають одноразові виплати тощо;
- дуже часто не враховують пільгову ставку для працівників-інвалідів при нарахуванні ЄСВ;
- не враховується обмеження щодо бази нарахування ЄСВ;
- сума забезпечення на дату балансу визначається з порушень вимог Положення про інвентаризацію та п. 13 НПСБО 11 «Зобов'язання».

Внутрішня перевірка нарахування і використання цього забезпечень на підприємстві здійснюється за такими напрямками:

- документальне супроводження операцій із забезпеченнями;
- повнота відображення операцій із формування та використання забезпечень;
- правильність оподаткування операцій із забезпеченнями та відображення сум ЄСВ.

Ураховуючи все це внутрішній аудит забезпечень на підприємстві можна виокремити за етапами (рис. 2.3).

Правильність документального забезпечення перевіряється на відповідність нормам облікової політики, ПКУ, НПСБО 11, НПСБО 26 та іншим нормативним документам. Контроль первинних і зведених документів передбачає перевірку за суттю, за змістом і оформленням, а також перевірка повноти відображення первісної вартості і відповідності її іншим реєстрам.

Щодо контролю за правильністю ведення аналітичного та синтетичного обліку, то цей вид контролю передбачає перевірку:

- відповідності даних первинного обліку з обліковими реєстрами;
- порівняння залишкової вартості на синтетичних рахунках з аналітичними на кожну дату балансу;
- вчасності здійснення записів на рахунках бухгалтерського обліку;
- правильності відображення витрат, пов'язаних з нарахуванням забезпечень;
- нарахування забезпечень відповідно до методики визначеної обліковою політикою.

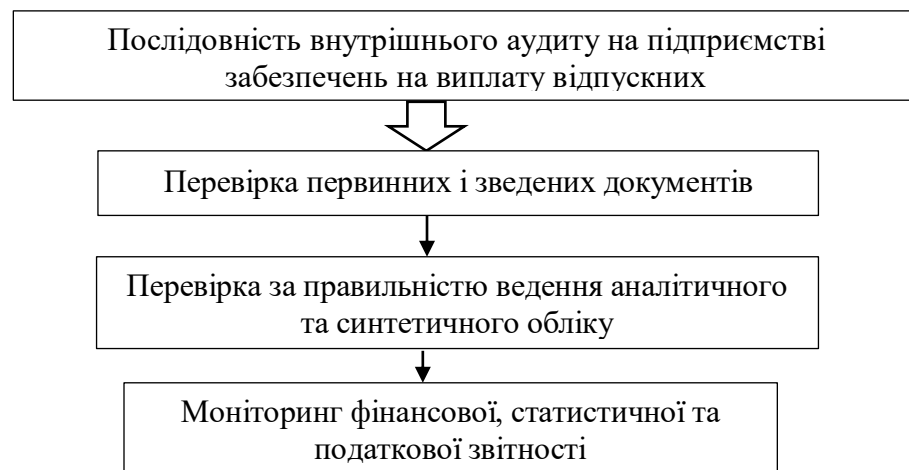

Рисунок 2.3 – Послідовність внутрішнього аудиту на підприємстві

Джерело: авторська розробка

Основними завданнями такої перевірки є:

- вивчення правильності обчислення величини забезпечення на оплату відпусток й відображення її у звітності;
- реальність кожного запису на аналітичних рахунках 90 «Собівартість реалізації», 92 «Адміністративні витрати», 93 «Витрати на збут», 79 «Фінансовий результат»;
- своєчасність відображення, що відповідає необхідному звітному періоду.

При здійсненні внутрішньої перевірки головний бухгалтер застосовує:

- нормативні перевірки, в результаті яких вивчається зміст відображених операцій в первинних документах, відповідність їх чинному законодавству;
- арифметичну перевірку, що полягає в контролі за правильністю підрахунків щодо забезпечень.

При перевірці правильності нарахування забезпечень на виплату відпускних звертають увагу на те, щоб забезпечення і планові показники, і фактичні урахували коефіцієнт нарахування ЄСВ за стандартною ставкою 22% та для інвалідів – 8,41%. Крім того, обов'язково перевіряються напрямки створення і використання забезпечень, зокрема, щоб забезпечення відпусток для адміністративного персоналу ураховувалося в складі витрат рахунку 92 «Адміністративні витрати», для працівників, які приймають участь в процесі реалізації 93 «Витрати на збут» тощо.

Далі при перевірці з'ясовують чи розраховувалися забезпечення за звітний період на фактичних показниках даного періоду щодо ФОП за категоріями працівників.

Під час перевірки звіряють правильність відображення використання забезпечення, так нарахування відпусток повинно кореспондувати з кредитом субрахунку 661, а нарахування ЄСВ на суми відпускних або компенсації за них – із кредитом субрахунку 651.

Зауважимо, що на підприємстві не використовують такий метод аудиту як інвентаризація забезпечень, що є відхиленням від норм чинного законодавства, що передбачає інвентаризацію усіх об'єктів обліку.

Під час проведення внутрішнього аудиту забезпечень виплат відпусток працівникам на підприємстві використовують такі джерела інформації: Кодекс законів про працю, Закон України про відпустки, розрахункові відомості, нормативну базу щодо нарахування забезпечень, графік відпусток, реєстри

аналітичного та синтетичного обліку, зокрема П-6 та П-7.

Наступний вид забезпечення, що найчастіше зустрічається на підприємствах це забезпечення гарантійних зобов'язань.

Специфікою таких забезпечень є те, що гарантійні зобов'язання виникають незалежно від того чим передбачено таке зобов'язання. Вони виникаю у будь-яких випадках при наявності гарантії на товар, продукцію чи виконані роботи у будь-якої особи: виробника, продавця, виконавця послуг.

Дослідження помилок, що виникають при формуванні та використанні такого забезпечення є:

- недотримання вимог Порядку гарантійного ремонту (обслуговування) або гарантійної заміни технічно складних побутових товарів;
- необґрунтоване застосування методики нарахування резерву і невідповідність показників при їх розрахунку.
- сума забезпечення на дату балансу визначається з порушень вимог Положення про інвентаризацію та п. 13 НПСБО 11 «Зобов'язання».

Зауважимо, що правильність документального оформлення таких забезпечень та витрат, пов'язаних із виконанням гарантійного обслуговування, гарантійної заміни, гарантійного ремонту забезпечують норми облікової політики, ПКУ, НПСБО 11, ЦКУ, ГКУ, Закон України «Про захист прав споживачів», Порядок гарантійного ремонту (обслуговування) або гарантійної заміни технічно складних побутових товарів та інші нормативні документи. Контроль первинних і зведених документів передбачає перевірку за суттю, за змістом і оформленням, а також перевірка повноти відображення первісної вартості і відповідності її іншим реєстрам.

Перевірку документів, що підтверджують нарахування та списання забезпечень, витрат понесених на виконання гарантійних зобов'язань здійснюють за допомогою перевірки як одного документу, так і декількох одночасно.

Основними прийомами документальної перевірки є: формальна перевірка, арифметична перевірка, нормативно-правова перевірка.

Важливою процедурою внутрішнього аудиту є правильність визнання виникнення зобов'язань з виконання гарантійного обслуговування, гарантійного ремонту та гарантійної заміни.

Формальна перевірка дозволяє перевірити правильність оформлення документу, арифметична – правильність здійснених розрахунків, нормативно-правова дозволяє виявити законність господарської операції.

Основним етапом внутрішнього контролю забезпечення за гарантійними зобов'язаннями є перевірка за правильністю ведення аналітичного та синтетичного обліку, зокрема перевіряють субрахунок 473. У даному випадку потрібно перевірити обґрунтованість створення такого забезпечення та правильність застосування методики його розрахунку за одним із способів: за обсягом виробництва чи обсягом реалізації.

Крім того, у ході перевірки визначають:

- законність прийняття товару, продукції, робіт на гарантійне обслуговування, заміну чи ремонт;
- наявність усіх підтверджуючих документів, зокрема гарантій, гарантійних талонів тощо;
- відповідність даних первинного обліку на місцях прийому та видачі, обліковим реєстрам, де безпосередньо здійснено виконання гарантійних зобов'язань;
- правильності відображення витрат, пов'язаних з формуванням та використанням забезпечень;
- правильність визначення собівартості гарантійного ремонту та відображення витрат на відповідних кореспондуючих рахунках.

Ураховуючи особливості внутрішнього аудиту забезпечень на гарантійний ремонт, можна виділити його основні процедури, що надані на рис. 2.4.

Рисунок 2.4 – Послідовність внутрішнього аудиту забезпечень на гарантійний ремонт на підприємстві

Джерело: складено на підставі [21]

Усі ці етапи контролює головний бухгалтер, так як окремо не існує посади внутрішнього аудитора. Тому і процедури перевірки є спрощеними. По закінченні перевірки не складаються висновки та пропозиції, виявлені порушення виправляються одразу після закінчення перевірки.

Важливе значення на підприємстві має процедура перевірки відображення витрат, пов'язаних із створенням та використанням забезпечень у податковому обліку. Так, при перевірці необхідно перевірити правильність віднесення до витрат

сум забезпечень, так як забезпечення із точки зору ПКУ є витратами. При перевірці правильності нарахування таких витрат в податковому обліку потрібно керуватися Інструкцією із статистики заробітної плати № 5. Саме ця Інструкція визначає методологічні положення щодо формування показників оплати праці, що приймають участь у розрахунку забезпечення на виплату відпусток та визнання витрат. Щодо гарантійних зобов'язань, то необхідно керуватися Порядком гарантійного ремонту (обслуговування) або гарантійної заміни технічно складних побутових товарів та обліковою політикою щодо здійснення витрат за гарантійним ремонтом чи обслуговуванням.

На сьогодні не передбачено штрафних санкцій за помилки при складанні фінансової звітності. Проте неправильне заповнення податкової звітності передбачає накладання адміністративної відповідальності. Тому при перевірці показників фінансової звітності щодо забезпечень та витрат на підприємстві приділяється особлива увага.

Таким чином, основною метою внутрішнього аудиту забезпечень на підприємстві є обґрунтованість та реальність відображення і розкриття даних про забезпечення для гарантії прийняття в майбутньому ефективних управлінських рішень. Особливістю внутрішнього аудиту забезпечень є перевірка не тільки правильності їх документації, але порядку відображення. Важливим під час внутрішньої перевірки є правильність класифікації забезпечень, відповідність їх визнання та оцінювання, реальність відображення в обліку та своєчасність списання. Щодо проведення аудиту гарантійних зобов'язань, то основним завданням аудиту є встановлення правильності відображення в обліку фактичних витрат на проведення робіт з гарантійних зобов'язань. Крім того, при аудиті таких забезпечень необхідно звернути увагу на формування та облік обмінного фонду гарантійних товарів, розрахунки між споживачами, виконавцями ремонтів і виробниками.

2.3 Напрямки удосконалення внутрішнього аудиту забезпечень на підприємстві

Забезпечення майбутніх витрат і платежів, їх всебічне інформаційне відображення займає важливу роль в організації ризико-орієнтованого управління. Виконання ними функцій з невілювання коливань витрат та фінансового результату, планування та страхування можливе лише за умови налагодженого на підприємстві механізму внутрішнього контролю забезпечень. Як свідчить аналіз літературних джерел, система внутрішнього контролю має свої недоліки, що обумовлює потребу в її вдосконаленні (рис. 2.5)

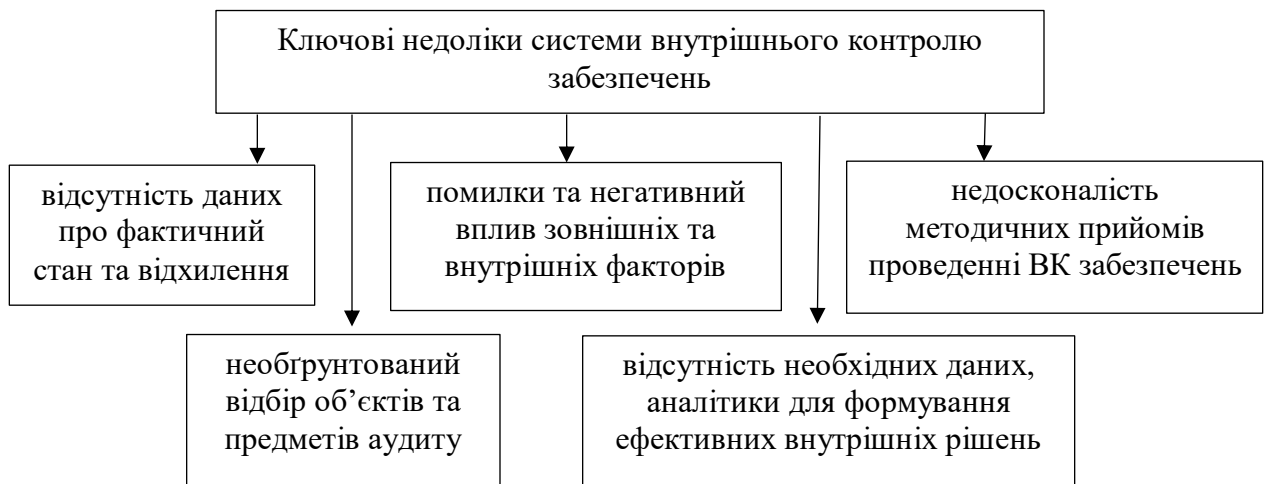

Рисунок 2.5 – Ключові недоліки системи внутрішнього контролю забезпечень [22]

Означені проблеми свідчать про формальне проведення внутрішнього контролю. В умовах зростання ризиків контроль повинен базуватися на ключових етапах, охоплювати важливі об'єкти контролю та базуватися на системі реальних інформаційних джерел, мати реальний та систематичний характер. Механізм проведення внутрішнього аудиту забезпечень наведено в додатку И.

Одним із методичних прийомів внутрішнього аудиту є інвентаризація забезпечень. У загальному значенні інвентаризація необхідна для формулювання аудитором власної думки про достовірність бухгалтерського обліку та фінансової звітності. Не можна скласти правильну думку без проведення інвентаризації активів, зобов'язань, доходів і витрат, а результати перевірки перетворяться на непотрібну інформацію.

Для висловлення перевіряючим думки про достовірність обліку та даних звітності необхідне обов'язкове проведення інвентаризації забезпечень та використання її результатів. При цьому сутність інвентаризації забезпечень полягає в таких її основних характеристиках:

- перевірка фактичних залишків забезпечень і правильності їх оцінювання;
- відповідність показників фінансової звітності даним бухгалтерського обліку;
- висловлення думки, для прийняття ефективних управлінських рішень для мінімізації господарських ризиків.

Проте процес інвентаризації даної ланки обліку має свої недоліки, зокрема, недостатня відповідність існуючого порядку інвентаризації реальним особливостям об'єктів інвентаризації.

Ураховуючи це, розглянемо детальніше інвентаризацію забезпечень на виплату премій. Інвентаризація є однією із процедур внутрішнього аудиту, що є обов'язковою перед складанням фінансової звітності.

Важливість інвентаризації обумовлена тим, що 22 % завдань внутрішнього аудиту пов'язана саме з інвентаризацією [16].

Розглянемо процедуру проведення інвентаризації забезпечень на преміювання. Інвентаризація забезпечень на підприємстві розглядається в межах удосконалення обліку та внутрішнього аудиту таких забезпечень, тому розглянемо основні процедурні питання, що пропонуємо удосконалити:

- строки проведення;
- інформаційна база;
- документальне оформлення результатів інвентаризації;
- порядок відображення коригування залишку забезпечення.

Визначимося із строками її проведення. Інвентаризацію забезпечень для відшкодування майбутніх витрат на виплату премій проводять до складання фінансової звітності. Проте періодичність її проведення необхідно визначити у наказі про проведення інвентаризації: щомісячно чи на кожен дату балансу.

Відповідно до Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань інвентаризація забезпечень є обов'язковою під час річної інвентаризації перед складанням річної фінансової звітності: для використаних забезпечень – у період трьох місяців; невикористаних – двох місяців. Вважаємо, що проводити інвентаризацію резервів на виплату премій потрібно вдруге станом на 31 грудня.

Важливим у ході інвентаризації забезпечення є наявність інформаційної бази для перевірки правильності його нарахування, зокрема при перевірці необхідно перевірити такі документи:

- колективний договір, у якому визначено конкретні розміри та умови виплати премії;
- положення про преміювання;
- бухгалтерська довідка, у якій здійснювали облікове оцінювання суми забезпечення;
- фінансова звітність минулого року.

Зауважимо, що якщо у колективному договорі не передбачене матеріальне заохочення за певні досягнення або дату, то створювати забезпечення взагалі не можна. Навіть, якщо керівництво прийме рішення про преміювання, то такий захід потрібно відобразити через відповідні витрати.

Наступне питання пов'язане із документальним оформленням результатів інвентаризації резерву премій. Як визначено Положенням № 88 «Про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку» документальне забезпечення результатів інвентаризації може здійснюватися із використанням бланків, виготовлених самостійно, але вони повинні мати обов'язкові реквізити.

Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань рекомендує оформляти для цього Акт інвентаризації забезпечень. Якщо на підприємстві відсутня форма такого Акту, то запропонуємо власну форму. Акт інвентаризації забезпечень на преміювання повинен містити такі обов'язкові реквізити:

- найменування суб'єкта господарювання;
- назва документу;
- дата і номер наказу про проведення інвентаризації;
- дату проведення інвентаризації;
- залишок резерву на початок звітного року;
- суму нарахованого та списаного забезпечення за звітний період;
- суму резерву за даними інвентаризації та бухгалтерського обліку;
- результати інвентаризації – сума забезпечення, яку необхідно донарахувати чи списати;
- посади і прізвища осіб, відповідальних за неї;
- особистий підпис.

Форму Акту інвентаризації забезпечень на преміювання надано у Додатку Н. До Акту пропонуємо додати довідку з розрахунком залишку резерву станом на дату проведення інвентаризації.

Зауважимо, що неістотні недоліки в запропонованій формі, не є підставою для невизнання господарських операцій, при умові, що документ містить усі обов'язкові реквізити.

Головною метою проведення інвентаризації забезпечень на преміювання є визначення фактичного залишку та його відповідність даним обліку, що дозволить отримати достовірні показники фінансової звітності. Важливим прийомом інвентаризації є порядок коригування та відображення відхилень забезпечень. Пропонуємо використовувати наступні записи (табл. 2.1).

Таблиця 2.1 – Порядок відображення коригування залишку забезпечення на виплату премій

№ з/п	Зміст господарської операції	Дт	Кт	Сума, грн
1	На дату балансу зменшений залишок забезпечення для адміністративного персоналу	4706	719	105,00
2	На дату балансу донарахований залишок для працівників відділу збуту	93	4713	3 024,00

Таким чином, створення забезпечення дозволяє мінімізувати ризики та витрати, пов'язані з оплатою премій на підприємстві. Саме премії є мотивацією працівників для покращення показників господарської діяльності підприємства. Проте методика їх нарахування і аудиту майже не розглядається в вітчизняній практиці. У формуванні достовірних показників фінансової звітності важливе місце відіграє внутрішній аудит забезпечень. Нами запропоновано основні положення щодо проведення інвентаризації забезпечень на виплату премій в межах методичного прийому внутрішнього аудиту, зокрема строків проведення, відображення коригування, фіксації результатів інвентаризації.

Дослідження сутності забезпечень, дозволило з'ясувати їх ризиковий характер. Отже, дані майбутні витрати і платежі можуть вплинути на кінцевий результат діяльності підприємства. З урахуванням цього факту вважаємо за доцільне запропонувати складання аналітичної звітності, що дозволить оцінити ці ризики та їх вплив на результати діяльності для прийняття керівництвом управлінських рішень.

Ураховуючи те, що основною метою аудиту забезпечень є надання інформації про рівень ризиків, якісний та кількісний склад забезпечень для погашення заборгованості за майбутніми витратами і платежами для прийняття аналітичних рішень менеджментом підприємства, вважаємо, що складання цього виду звітності може бути в компетенції внутрішнього аудиту.

З цією метою пропонуємо наступний склад аналітичної звітності для відображення стану забезпечень (рис. 2.6). Також в додатку II наведена запропонована нами форма звіту про формування та використання забезпечень майбутніх витрат та платежів.

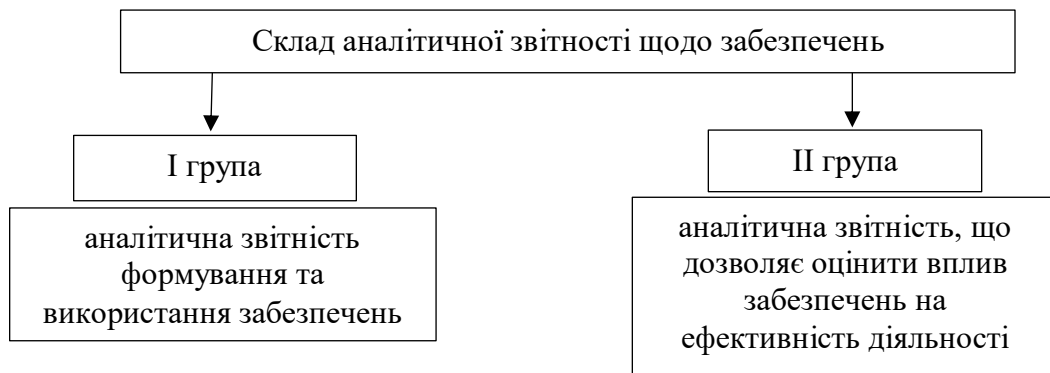

Рисунок 2.6 – Склад аналітичної звітності щодо забезпечень майбутніх витрат і платежів

Джерело: авторська розробка

Таким чином, надання аналітичної звітності щодо стану забезпечень на підприємстві дозволить управлінському персоналу оцінити можливості щодо погашення специфічних зобов'язань – забезпечень майбутніх витрат та платежів, що дозволить оцінити ризики, пов'язані із ними та прийняти як оперативні, так і стратегічні рішення щодо впливу їх стану на діяльність підприємства. Крім того, така звітність допоможе координувати роботу структурних підрозділів підприємства.

ВИСНОВКИ

Розвиток підприємства в сучасних умовах не можливий без врахування ризиків господарської діяльності. Важливу роль в їх нейтралізації відіграють внутрішні резерви, що в бухгалтерському обліку відображаються як забезпечення майбутніх витрат та платежів.

За природою забезпечення є зобов'язаннями з невизначеною сумою або датою погашення та виникають внаслідок минулих подій. Розгляд видів забезпечень дозволив виділити такі класифікаційні ознаки: за часом погашення, за видами витрат, за характером зобов'язань. Визнання забезпечень має свої особливості і пов'язано із обов'язковою умовою – виникненням в результаті минулих подій, ймовірно, що вибуття ресурсів, які втілюють у собі економічні вигоди, буде необхідним для виконання такого зобов'язання, та зобов'язання можна достовірно оцінити.

Значення і сутність забезпечень полягає у рівномірному розподілі витрат впродовж року, що позитивно впливає на фінансовий результат під час масових виплат, а також на показники фінансової звітності. Забезпечення повинні формувати усі підприємства будь-якої організаційно правової форми, керуючись НПСБО 11 «Зобов'язання», НПСБО 26 «Виплати працівникам», НПСБО 7 «Основні засоби» та іншими нормативно-правовими актами. Дослідження стану методики обліку формування та використання забезпечення на виплату відпускних на підприємствах відповідає вимогам НПСБО та ПКУ. Так, на підприємствах забезпечення створюються щомісячно із застосуванням методики визначеної в національних стандартах, сам розрахунок здійснюють у бухгалтерській довідці. Проте у ході дослідження нами було виявлено, що певні підприємства на кінець звітного періоду не здійснюють коригування ні сальдо забезпечення за субрахунком 471, ні сформованих сум, що є відхиленням від методики його обліку. Крім того, у ході дослідження нами було з'ясовано, що

жодний нормативний документ не містить методики розрахунку та обліку забезпечень на матеріальне заохочення. Наукові публікації також мають обмежену інформацію щодо даного питання.

У ході дослідження нами було виявлено, що невикористані працівниками відпустки можуть призвести до завищення або заниження витрат підприємства. Такі відхилення в обліку можуть призвести до ризику податкових порушень. З метою усунення цих недоліків нами запропоновано удосконалити порядок коригування та обліку забезпечень на суми невикористаних відпусток та виплати відпусток, що невикористані у минулих періодах. Наукові публікації також мають обмежену інформацію щодо даного питання. З метою удосконалення нами було розглянуто і запропоновано методика розрахунку забезпечення під матеріальне стимулювання та порядок його обліку.

Дослідження теоретичних основ аудиторської перевірки забезпечень визначило основні етапи її проведення, зокрема за такими етапами: підготовчий; планування; одержання аудиторських доказів; формування висновку аудитора. Дотримання усіх елементів та етапів аудиторської перевірки дозволить правильно оцінити стан обліку забезпечень на підприємстві. При цьому важливе значення має робоча документація аудитора, оскільки вона повинна трактуватися однозначно усіма аудиторами та бути зрозумілою для фахівців. Переглянувши таку документацію інший аудитор повинен зрозуміти основний зміст попередньої перевірки та прийнятих рішень за її результатами без визначення окремих деталей аудиторських процедур.

Основною метою внутрішнього аудиту забезпечень на підприємстві є обґрунтованість та реальність відображення і розкриття даних про забезпечення для гарантій прийняття в майбутньому ефективних управлінських рішень. Особливістю внутрішнього аудиту забезпечень є перевірка не тільки правильності їх документації, але порядку відображення. Важливим під час внутрішньої перевірки є правильність класифікації забезпечень, відповідність їх визнання та

оцінювання, реальність відображення в обліку та своєчасність списання. Щодо проведення аудиту гарантійних зобов'язань, то основним завданням аудиту є встановлення правильності відображення в обліку фактичних витрат на проведення робіт з гарантійних зобов'язань. Крім того, при аудиті таких забезпечень необхідно звернути увагу на формування та облік обмінного фонду гарантійних товарів, розрахунки між споживачами, виконавцями ремонтів і виробниками. Однак як свідчать дослідження найчастішим відхиленням в їх обліку є невідповідність Положенням про інвентаризацію та п. 13 НПСБО 11 «Зобов'язання».

Створення забезпечення дозволяє мінімізувати ризики та витрати, пов'язані з оплатою премій на підприємстві. Саме премії є мотивацією для працівників для покращання показників господарської діяльності підприємства. Проте методика їх нарахування і аудиту майже не розглядається в вітчизняній практиці. Нами запропоновано основні положення щодо проведення інвентаризації забезпечень на виплату премій в межах методичного прийому внутрішнього аудиту, зокрема строків проведення, відображення коригування, фіксації результатів інвентаризації.

Також нами запропоновано скласти аналітичну звітність щодо забезпечень майбутніх виплат і платежів, оскільки це дозволить управлінському персоналу оцінити можливості щодо погашення специфічних зобов'язань, оцінити ризики, пов'язані із ними та прийняти як оперативні, так і стратегічні рішення щодо впливу їх стану на діяльність підприємства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бережна Т. М. Система мотивації персоналу підприємства / Т. М. Бережна // Результати наукових конференцій Навчально-наукового інституту економіки, менеджменту та міжнародного бізнесу НТУ "ХПІ" за 2022 рік – С. 51-54.
2. Бержанір І. А. Роль внутрішнього аудиту у системі управління підприємством. *Modern Economics*. 2023. № 37(2023). С. 11–16.
3. Верига Ю. А. Види та облік фінансових резервів торговельного підприємства. *Науковий вісник Національної академії статистики, обліку та аудиту*. 2015. № 3. С. 75-79.
4. Вісник Львівського торговельно-економічного університету. Економічні науки. - 2019. - Вип. 57.
5. Воськало Н. М., Гарга В. О. Забезпечення майбутніх витрат та платежів: облікові аспекти. *Вісник Національного університету водного господарства та природокористування*. Економічні науки. 2018. Вип. 4 (80). С. 239–250.
6. Голов С.Ф. Управлінський облік : підручник. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 560 с.
7. Головацька С. Забезпечення майбутніх витрат і платежів як інструмент політики управління ризиками будівельного підприємства. інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації. *Міжнародний науковий журнал*. Випуск 3-4. 2018. С.32-39.
8. Горбовцов С. Інвентаризація резервів та забезпечень: проводимо та відображаємо в обліку. *Дебет Кредит*. 02.11.2021. URL : <https://news.dtkr.ua/accounting/individual-transactions/72873-inventarizaciya-rezerviv-ta-zabezpecen-provodimo-ta-vidobrazajemo-v-obliku> (дата звернення 13.12.2022)

9. Господарський кодекс України : Закон України № 436-IV від 16.01.2003 р. Редакція від 01.01.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text> (дата звернення 03.02.2023).

10. Гужел Ю. Як розрахувати резерв відпусток на дату балансу. *Uteka.ua* 17.12.2018 URL : <https://uteka.ua/ua/publication/commerce-12-zarplaty-i-kadry-3-kak-rasschitat-rezerv-otpuskov-na-datu-balansa> (дата звернення 21.12.2022).

11. Дем'яненко С. С. Особливості обліку забезпечень відповідно до національних стандартів та міжнародних стандартів обліку та звітності. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2015. Вип. 5. С. 984-988.

12. Демська, Ю.В. Теоретичні та організаційні аспекти внутрішнього контролю резервів капіталу підприємств : Міжнародний збірник наукових праць «Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу». 2020. Випуск 2(46). С.18-24.

13. Жадан М.І., Кахадзе Г.М. Внутрішній аудит витрат на забезпечення якості продукції промислового підприємства. *Сталий розвиток економіки*. 2015. № 1(26). С. 68-74.

14. Забезпечення і резерви в обліку та звітності: як сформулювати та використовувати. *Uteka.ua* 19.01.2021. URL : <https://uteka.ua/ua/publication/news-14-delovye-novosti-36-obespecheniya-i-rezervy-v-uchete-i-otchetnosti-kak-sformirovat-i-ispolzovat> (дата звернення 03.11.2022).

15. Забезпечення під демонтаж основних засобів: створення, облік за П(С)БО й оподаткування. *Interbuh*. 4 Червня 2019. № 105. / URL : <https://interbuh.com.ua/ua/documents/ib/9364/130334>

16. Каменська Т.О. Внутрішній аудит: методологія та організація: автореф. дис д-ра. екон. наук: 08.00.09 / Національна академія статистики, обліку та аудиту. Київ, 2011. 42 с., с. 14

17.Карпова В. Резерв відпусток: від створення до відображення в обліку *Професійний бухгалтер*. 26 січня 2020. URL : <https://ibuhgalter.net/articles/176> (дата звернення 13.01.2023).

18.Кодекс законів про працю : Закон України від 10.12.1971 № 322-VIII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text> (дата звернення 23.12.2022).

19.Коцера Н.В. Аудит зобов'язань підприємства. 6-7 жовтня 2022 р.

20.Курак А. І. Забезпечення майбутніх витрат і платежів: методичні аспекти вдосконалення облікового відображення. *Вісник Львівського торговельно-економічного університету*. Економічні науки. 2019. Вип. 57. С.118-122.

21.Мардус Н. Ю., Брік С. В. Особливості організації бухгалтерського та податкового обліку й аудиту під час проведення гарантійних ремонтів. *Проблеми економіки*. 2016. № 3. С. 281-286.

22.Мельник Е.Г. Контроль витрат майбутніх періодів. *Міжнародний збірник наукових праць*. 2009. Випуск 3(15). С. 166-170/

23.Михалків А.А. Роль аудиту в забезпеченні достовірності фінансової звітності. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство. 2016. Випуск 6, частина 2. С. 105-107.

24.МСБО 37 «Забезпечення, непередбачені зобов'язання та непередбачені активи». URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_051#Text (дата звернення 03.01.2023).

25.Національне Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 11 «Зобов'язання» : наказ Міністерства фінансів України від 31.01.2000 р., № 20. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0085-00#Text>. (дата звернення 03.10.2022).

26.Національне Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 26 «Виплати працівникам» : наказ Мінфіну від 28 жовтня 2003 року № 601. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1025-03#Text> (дата звернення 03.10.2022).

27.Обліково-аналітичний та економіко-фінансовий інструментарій управління сучасним підприємством: міжнародний досвід : збірник наукових праць за матеріалами II Міжнародної науково-практичної конференції (м. Харків, 02 лист. 2022 року). Харків : ХНАДУ, 2022. 232 с.

28.Ольховик О. Дав гарантію? Створи резерв! Податки & Бухоблік. Жовтень. 2018. № 80.

29.Панченко О. М., Черевко А. Б. Удосконалення обліку забезпечень та резервів підприємства в умовах реформування національного господарства України. *Сталий розвиток економіки*. 2016. № 3. С. 163-170.

30.Петренко Н.І., Пархомчук О.О. Удосконалення обліку резервів майбутніх витрат і платежів. *Міжнародний збірник наукових праць*. 2011. Випуск 2(20). С.385-396.

31.Податковий кодекс України № 2755–VI від 02.12.2010 р. *Відомості Верховної Ради України*. Дата оновлення 25.02.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення 19.11.2022).

32.Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань, затвердженого наказом Мінфіну від 02.09.2014 № 879. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1365-14#Text> (дата звернення 03.10.2022).

33.Порядок гарантійного ремонту (обслуговування) або гарантійної заміни технічно складних побутових товарів : Постанова Кабінет Міністрів України від 11 квітня 2002 р. N 506 Київ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/506-2002-%D0%BF#Text> (дата звернення 02.02.2023).

34.Предко І.Ю. Формування резервів майбутніх витрат і платежів в обліково-контрольному забезпеченні як один із шляхів зниження ризиків діяльності підприємств в умовах кризи. *Accounting and Finance*. 2016. № 3 (73). С.31-37.

35.Про бухгалтерський облік та фінансову звітність: Закон України від 16.07.1999 р. № 996–XIV. Дата оновлення 02.11.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14> (дата звернення 10.11.2022).

36.Рябчук О.Г. Проблеми та напрями вдосконалення аудиту операцій з основними засобами суб'єкта господарювання. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2019. Випуск 2 (19). С. 392-397.

37.Свіріденко А. Гарантійні зобов'язання виробників (продавців). *Податки та бухгалтерський облік*. 2017. № 80. URL: <https://i.factor.ua/ukr/journals/nibu/2017/october/issue80/article-30951.html>

38.Сердюк О. Резерв премій за підсумками року: створюємо та коригуємо. *Головбух* 17 вересня 2020. URL : <https://www.golovbukh.ua/article/6713-rezerv-premy-za-pdsumkami-roku-stvoryumo-ta-korigumo> (дата звернення 13.01.2022).

39.Сніжко В.А Особливості обліку забезпечень відповідно до національних та міжнародних стандартів обліку та звітності : матеріали X Всеукраїнської науково-практичної конференції «Обліково-аналітичне забезпечення інноваційної трансформації економіки України» Одеса, 16-20 травня 2016 р. С. 95-98. URL : <https://economics.net.ua/files/science/oblik/2016/95.pdf>

40.Старко І.Є. Особливості організації управлінського контролю нематеріальних активів. *Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України*. 2016. Випуск 1. С. 134137.

41.Степанов М. Створення резерву для виплати премій для працівників за підсумками року. *Дебет Кредит*. 17.12.2020. URL : <https://consulting.dtkk.ua/labor/labor-relations/15993> (дата звернення 23.12.2022).

42.Сусіденко Ю. В. Напрями покращення методики внутрішнього аудиту витрат на оплату праці підприємства. *Проблеми інноваційно-інвестиційного розвитку*. 2019. № 19. С. 17-28.

43.Терещенко В.С. Бухгалтерський облік забезпечень майбутніх витрат і платежів: теорія та методика : дис. канд. Наук : 08.00.09. Київ, 2008. 20 с.

44.Трансформація бухгалтерського обліку, аналізу та контролю в умовах соціально-економічних викликів: матеріали Міжнародного кругового столу., 28 травня 2021 р. Том 1. Тернопіль: ЗУНУ, 2021. 277 с.

45. Фатенок-Ткачук А. О., Данилко А. Р. Облікові процедури контролю зобов'язань перед постачальниками та підрядниками. *Економічний аналіз*. 2016. Том 26. № 1. С. 182-187.

46. Хомюк А. Забезпечення на оплату відпусток: створення, облік та оподаткування. *Ibuhgalter*. 28.12.2020

47. Цивільний кодекс України : Закон України 16.01.2003 р. № 435-IV. Редакція від 01.01.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text> (дата звернення: 03.11.2022).

48. Чалий І. Виплати працівникам: забезпечення. *Вісник МСФЗ*. 2021. № 21. https://msfz.ligazakon.ua/ua/magazine_article/fz000774

49. Чи можна віднести до витрат резерв відпусток за попередні роки? Яка відповідальність передбачена за ненарахування резерву відпусток? Державна податкова служба України. URL : <https://lv.tax.gov.ua/baner/podatkovikonsultatsii/konsultatsii-dlya-yuridichnih-osib/print-67251.html> (дата звернення 03.01.2023).

50. Чижевська Л. В. Облік гарантійних забезпечень у контексті міжнародних стандартів фінансової звітності. *Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України*. 2018. Випуск 6 (134). С139-143.

51. Шепель І.В. Особливості відображення в обліковій політиці нарахувань забезпечень Випуск 28. – 2019. URL : http://market-infr.od.ua/journals/2019/28_2019_ukr/58.pdf

52. Щодо збільшення фінансового результату на резерв, сформований для виплати винагороди/премії за підсумками року : лист ДФС від 25.01.2016 № 1256/6/99-99-19-02-02-15. URL : <https://tax.gov.ua/baneryi/podatkovikonsultatsii/konsultatsii-dlya-yuridichnih-osib/print-66257.html> (дата звернення 16.01.2023).

ДОДАТКИ

Додаток А

SUMMARY

Senchenko A.S. Accounting and auditing of provisions at the enterprise. – Qualification bachelor thesis. Sumy State University, Sumy, 2023.

The qualifying bachelor's work is devoted to the research and substantiation of the theoretical foundations, accounting and auditing of provisions for future expenses and payments. An analysis of the theoretical and methodological aspects of the accounting and auditing of provisions was carried out. The main areas of improvement of accounting and internal audit of provisions for future expenses and payments have been determined.

Key words: provision, provision for the payment of vacation pay, provision for the fulfillment of warranty obligations, primary and analytical accounting of provisions for future expenses and payments.

АНОТАЦІЯ

Сенченко А.С. Облік та аудит забезпечень на підприємстві. – Кваліфікаційна бакалаврська робота. Сумський державний університет, Суми, 2023.

Кваліфікаційна бакалаврська робота присвячена дослідженню та обґрунтуванню теоретичних основ, обліку і аудиту забезпечень майбутніх витрат і платежів. Проведено аналіз теоретико-методичних аспектів обліку і аудиту забезпечень. Визначено основні напрямки удосконалення обліку і внутрішнього аудиту забезпечень майбутніх витрат і платежів.

Ключові слова: забезпечення, забезпечення на виплату відпускних, забезпечення на виконання гарантійних зобов'язань, первинний і аналітичний облік забезпечень майбутніх витрат і платежів.

Додаток Б

Таблиця Б.1 – Види та характеристика забезпечень в обліку

Вид забезпечення	Характеристика забезпечення	Порядок оцінювання
1	2	3
Забезпечення виплат відпусток	Забезпечення призначене для виплати коштів на оплату основних відпусток працівникам	Сума забезпечення визначається щомісячно як добуток фактично нарахованої заробітної плати працівникам та відсотку, обчисленого як відношення річної планової суми на оплату відпусток до загального планового ФОП
Додаткове пенсійне забезпечення	Забезпечення призначене для реалізації програми пенсійного забезпечення	Оцінюється на основі актуарних розрахунків сум заборгованості за пенсіями
Забезпечення гарантійних зобов'язань	Забезпечення призначене для оплати майбутніх витрат на проведення гарантійних ремонтів проданої продукції, на проведення ремонту предметів прокату тощо	Методика оцінювання здійснюється двома способами: обсяг виробництва готової продукції або обсяг її реалізації
Забезпечення інших витрат і платежів	Забезпечення для інших наступних витрат, що не знайшли відображення на інших субрахунках рахунку 47	Оцінка залежить від виду забезпечення
Забезпечення призового фонду (резерв виплат)	Створюють підприємства, які здійснюють діяльність з випуску та проведення лотерей на території України, узагальнюють інформацію про призовий фонд	Оцінюються за сумою, що підлягає виплаті переможцям лотереї відповідно до оприлюднених умов її випуску та проведення, зменшену на розмір джек-поту, не забезпеченого сплатою участі у лотереї
Резерв на виплату джек-поту, не забезпеченого сплатою участі у лотереї	Створюють підприємства, які здійснюють діяльність з випуску та проведення лотерей на території України	Оцінюються за величиною резерву на виплату джек-поту, не забезпеченого сплатою участі у лотереї
Забезпечення матеріального заохочення	Забезпечення призначене для виплати матеріального заохочення працівників, зокрема на виплату винагороди, допомоги, премії, які підлягають сплаті протягом дванадцяти місяців по закінченні періоду, у якому працівники виконали роботу, що надає їм право на отримання таких виплат у майбутньому	Оцінювання здійснюється відповідно до виду забезпечень: <ul style="list-style-type: none"> – довгострокові – за теперішньою вартістю; – поточні – за вартістю погашення зобов'язань

Продовження табл. Б.1

1	2	3
Забезпечення відновлення земельних ділянок	Забезпечення призначене для покриття майбутніх витрат на демонтаж, переміщення об'єкта основних засобів та приведення земельної ділянки, на якій він розташований, у стан, придатний для подальшого використання (зокрема на передбачену законодавством рекультивацію порушених земель)	Оцінюється за сумою витрат на здійснювані роботи з демонтажу, переміщення об'єкта основних засобів, рекультивації порушених земель

Додаток В

Таблиця В.1 – Регламентовані документи для обліку забезпечень

Рахунок	Первинні документи
471 «Забезпечення виплат відпусток»	Бухгалтерська довідка, виписка банку, розрахунково-платіжна відомість
472 «Додаткове пенсійне забезпечення»	Бухгалтерська довідка
473 «Забезпечення гарантійних зобов'язань»	Розрахунковий документ, що засвідчує факт купівлі, експлуатаційні документи, гарантійні талони, талони на технічне обслуговування, акт приймання товару на експертизу, книга обліку бракованих товарів та обліку покупців
474 «Забезпечення інших витрат і платежів»	Затверджений керівником підприємства план реструктуризації з конкретними заходами, термінами їх виконання та сумою витрат
475 «Забезпечення призового фонду (резерв виплат)»	Бухгалтерська довідка (розрахунок)
476 «Резерв на виплату джек-поту, не забезпеченого сплатою участі у лотереї»	
477 «Забезпечення матеріального заохочення»	Бухгалтерська довідка (розрахунок), виписка банку, розрахунково-платіжна відомість
478 «Забезпечення відновлення земельних ділянок»	Бухгалтерська довідка (розрахунок)

Додаток Г

Таблиця Г.1 – Відображення господарських операцій з нарахування та використання забезпечень на виплату відпусток

№ з/п	Зміст господарської операції	Дт	Кт	Сума, грн
1	Здійснено нарахування резерву на оплату відпусток:			
	– загального виробництва;	231	471	8 039,75
	– працівникам загальновиробничого призначення;	91	471	3 606,88
	– адміністративному персоналу;	92	471	8 323,57
	– працівникам з відділу збуту	93	471	7 775, 04
2	Нараховано відпускні працівникам, що йдуть у відпустку	471	661	22 742,00
3	Нараховано ЄСВ на суму відпускних	471	651	5 003,24
4	Нарахована зарплата працівникам:			
	– загального виробництва;	231	661	82 200,00
	– працівникам загальновиробничого призначення;	91	661	35 620,00
	– адміністративному персоналу;	92	661	79 460,00
	працівникам з відділу збуту	93	661	76 720,00
4	Нараховано ЄСВ на суму оплати праці:			
	– загального виробництва;	231	651	18 084,00
	– працівникам загальновиробничого призначення;	91	651	7 836,40
	– адміністративному персоналу;	92	651	17 481,20
	– працівникам з відділу збуту	93	651	16 878,40
5	Нараховано ПДФО із загальної суми нарахувань	661	641	53 413,56
6	Нарахований військовий збір із загальної суми нарахувань	661	642	4 451,13
7	Сплачений ЄСВ	651	311	65 283,24
8	Сплачений ПДФО	641	311	53 413,56
9	Сплачений військовий збір	642	311	4 451,13
10	Виплачена зарплата та відпускні	661	313	238 877,31

Додаток Д

Згідно з експертною оцінкою фахівців очікувані витрати на сервісне обслуговування становитиме – 0,6%, гарантійну заміну – 0,3%, гарантійний ремонт – 0,5% доходу від реалізації. Сума доходу від реалізації за 1 квартал склала 700 000 грн без ПДВ. Витрати на гарантійне обслуговування у першому кварталі – 3 660 грн, зокрема зарплата сервісних працівників – 3 000 грн, ЄСВ – 660 грн. Відображення господарських операцій за цією ситуацією надамо у табл 1.2.

Таблиця Д.1 – Відображення господарських операцій з нарахування та використання забезпечень на виконання гарантійних зобов'язань

№ з/п	Зміст господарської операції	Дт	Кт	Сума, грн
1	Створено забезпечення на гарантійне обслуговування	93	473	4 200
2	Створено забезпечення на гарантійну заміну	93	473	2 100
3	Створено забезпечення на гарантійний ремонт	93	473	3 500
4	Відображено витрати понесені на гарантійне обслуговування у частині зарплати за рахунок забезпечення	473	661	3 000
5	Відображено витрати понесені на гарантійне обслуговування у частині ЄСВ - 22% за рахунок забезпечення	473	651	660

Додаток Е

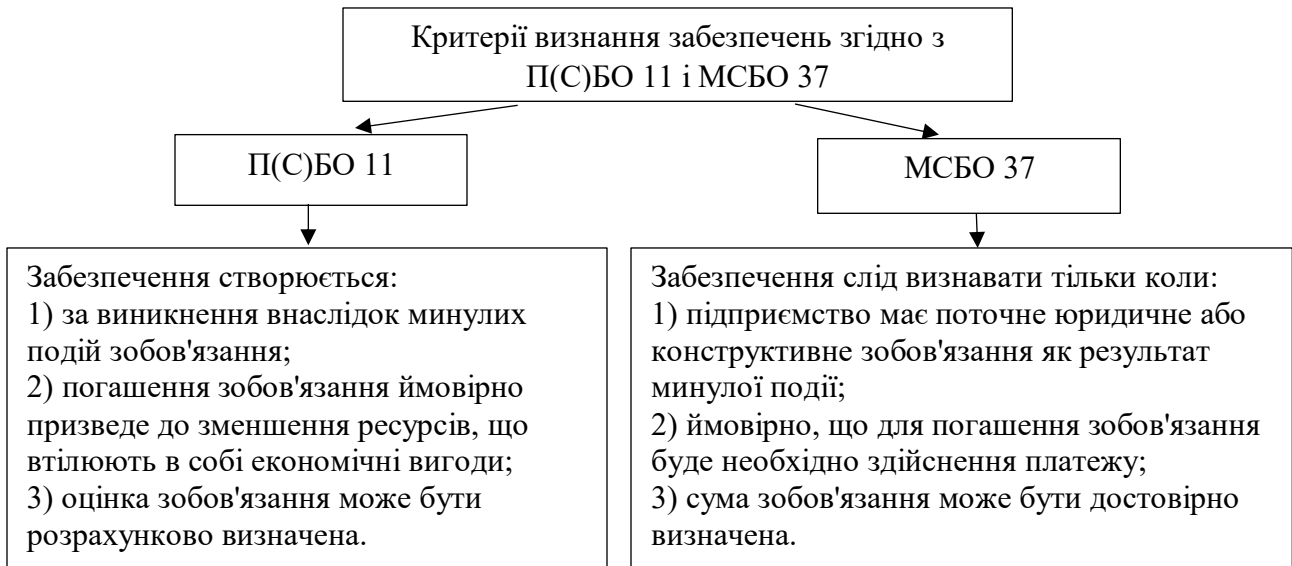

Рисунок Е.1 – Критерії визнання забезпечень згідно з П(С)БО 11 і МСБО 37

Джерело: [51]

Додаток Ж

Таблиця Ж.1 – Механізм формування забезпечень майбутніх витрат і платежів в бухгалтерському обліку.

№ з/п	Характеристика витрат, для покриття яких формуються забезпечення	Механізм формування забезпечення:			Приклад забезпечення
		частота відрахувань	величина нормативу відрахувань	період нарахування	
1.	Витрати, для покриття яких формуються забезпечення, виникають щорічно протягом всього року	щомісячно	постійна	протягом всього року	забезпечення виплат відпусток
2.	Витрати, для покриття яких формуються забезпечення, носять разовий характер, не повторюються щорічно і період їх фактичного виникнення є запланованим	1-й варіант			забезпечення наступних витрат на реструктуризацію
		щомісячно	постійна	чітко обмежений:	
		2-й варіант			
		щомісячно	постійна	протягом всього року	
3.	Витрати, для покриття яких формуються забезпечення, носять разовий характер, період їх фактичного виникнення заздалегідь передбачити важко; повинні здійснитися певні події, після яких можна чекати виникнення таких витрат	щомісячно	постійна	не може бути визначений заздалегідь забезпечення гарантійних зобов'язань	забезпечення гарантійних зобов'язань

Джерело:[51]

Додаток И

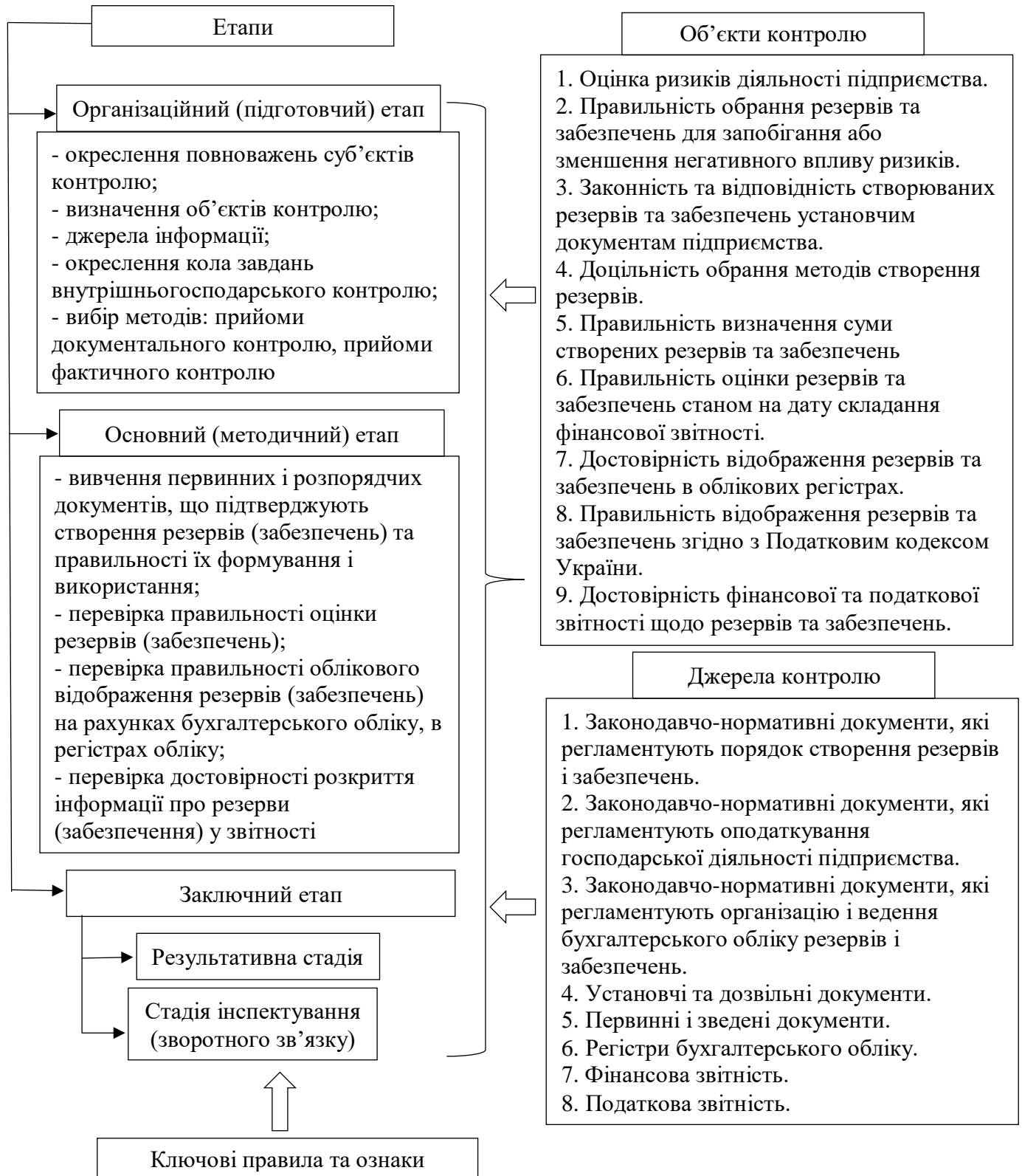

Рисунок И.1 – Методика внутрішнього контролю забезпечень

Додаток Л

1. Розрахунок прогнозованої суми місячних виплат через два роки:

$$500\,000 \text{ грн} \times (1,05)^2 = 551\,250 \text{ грн.}$$

2. Теперішня вартість цієї суми, визначена за ставкою дисконтування 15 % на два роки:

$$551\,250 \text{ грн} \div (1 + 0,15)^2 = 416\,824 \text{ грн.}$$

3. Коригування прогнозованої суми місячних виплат на ймовірність виконання умови преміювання:

$$416\,824 \text{ грн} \times 0,7 = 291\,777 \text{ грн.}$$

4. Частина премії, що відноситься до 2020 року:

$$291\,777 \text{ грн} \div 3 = 97\,259 \text{ грн.}$$

5. Наприкінці 2021 року головбух здійснить наступні розрахунки:

$$416\,824 \text{ грн.} \times 1,15 \times 0,7 \times 2 \div 3 = 223\,696 \text{ грн.}$$

Відсоткові витрати підприємства у 2021 році складуть:

$$97\,259 \text{ грн} \times 0,15 = 14\,589 \text{ грн.}$$

На статті витрат з виплат працівникам у 2021 році буде віднесено суму 111 848 грн (223 696 грн. – 14 589 грн. – 97 259 грн.).

Наприкінці 2022 року оціночні показники, які використані в розрахунках, будуть приведені у відповідність з фактичними, а можливі вартісні розбіжності будуть віднесені на доходи/витрати 2022 року.

Відсоткові витрати підприємства на 31.12.2022:

$$223\,696 \times 0,15 = 33\,544 \text{ грн}$$

6. Розраховують частину премії, що відноситься до 2022 року:

$$551\,250 \text{ грн} \times 0,7 = 385\,875 \text{ грн}$$

$$385\,875 \text{ грн} - 33\,544 \text{ грн} - 223\,696 \text{ грн} = 128\,635 \text{ грн}$$

Додаток М

Таблиця М.1 – Відображення в обліку створення забезпечення для виплати премії

№ з/п	Зміст господарської операції	Дт	Кт	Сума, грн
1	Здійснено нарахування резерву на виплату премії у 2020 р.	23, 91,92,93	4706	97 259
2	Здійснено нарахування резерву на виплату премії у 2021 р.	23, 91,92,93	4713	111 848
3	Переведені довгострокові забезпечення на дату балансу 31.12.2021 у склад поточних	4706	4713	97 259
4	Відсоткові витрати підприємства на 31.12.2021	95	4713	14 589
5	Здійснено нарахування резерву на виплату премії у 2022 р.	23, 91,92,93	4713	128 635
6	Відсоткові витрати підприємства на 31.12.2022	95	4713	33 544
7	Нараховано премію працівникам відповідно до умов його створення	4713	661	385 875

Додаток Н

Підприємство ТОВ «Ocean Plasa»

Акт інвентаризації забезпечень майбутніх витрат і платежів
№ 10 від 31.12.2022

На підставі наказу № 31 від 08 листопада 2022 року проведено інвентаризацію забезпечень станом на 31.12.2022. За результатами інвентаризації встановлено таке:

Балансовий рахунок 47

№ з/п	Вид забезпечення		Залишок на початок року	Нараховано забезпечень впродовж року	Викорис-тано впродовж року	Залишок за даними бухгалтерського обліку	Розрахунковий залишок забезпечення	Результати інвентаризації	
	Назва	Субрахунок						Підлягає сторнуванню	Підлягає донарахуванню
1	Забезпечення виплат відпусток	471	13 000	27 745,24	27 745,24	13 000	13 595,35		595,35
2	Забезпечення виплат матеріального заохочення	4706							
3	Забезпечення виплат матеріального заохочення	4713	223 696	162 179	385 875		3 024		3 024
	Разом		236 696	189 924,24	413620,24	13 000	166 191,35		3 619,35

Голова комісії:

Директор
(посада)Кривенко
(підпис)Кривенко П.В.
(ПБ)

Члени комісії:

Головний бухгалтер
(посада)Ерис
(підпис)Ерис Л.М.
(ПБ)Начальник відділу кадрів
(посада)Тимченко
(підпис)Тимченко О.І.
(ПБ)Бухгалтер
(посада)Василенко
(підпис)Василенко К.В.
(ПБ)

Додаток П

Форма звіту про формування та використання забезпечень майбутніх витрат та платежів

№	Розділ	Опис	Характеристика
1. Загальна інформація			
1.1	Назва організації	вказати назву організації	
1.2	Період звіту	вказати період, за який складається звіт	
2. Формування забезпечень майбутніх витрат та платежів			
2.1	Опис забезпечень майбутніх витрат та платежів	перелічити види забезпечень та їх опис	
2.2	Методологія формування забезпечень	пояснити методи та принципи, що використовуються для формування забезпечень	
2.3	Розподіл забезпечень на довгострокові та поточні	описати, які саме забезпечення відносяться до довгострокових, а які до поточних та їх обсяг	
2.4	Обсяг забезпечень майбутніх витрат та платежів на звітний період	вказати суму забезпечень, які були сформовані протягом звітного періоду	
2.5	Аналіз ефективності формування забезпечень	зробити огляд та оцінку результатів формування забезпечень, порівняти їх з фактичними витратами, визначити причини відхилень, якщо такі є	
3. Використання забезпечень майбутніх витрат			
3.1	Опис використання забезпечень	перелічити основні напрямки використання забезпечень	
3.2	Використання довгострокових та поточних забезпечень	вказати які саме довгострокові та поточні забезпечення були використані та їх обсяги	
3.3	Фактичне використання забезпечень на звітний період	вказати суму забезпечень, які були використані протягом звітного періоду	
3.4	Аналіз ефективності використання забезпечень	зробити огляд та оцінку результатів використання забезпечень, порівняти їх з плановими показниками, визначити причини відхилень, якщо такі є	
4. Висновки			
		надати загальну оцінку ефективності формування та використання забезпечень майбутніх витрат та платежів, виділити головні тенденції, рекомендації щодо поліпшення процесу управління цими забезпеченнями	